

Regionalne
Obserwatorium
Procesu Transformacji

KWK PIAST W BIERUNIU

Wariantowe strategie transformacji obszaru
z koncepcjami zagospodarowania
terenu wraz z otoczeniem

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Podmiot realizujący zadanie:

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach we współpracy z Politechniką Śląską w Gliwicach

STRATEGIA WARIANT I

Zespół studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Wydział Gospodarki Przestrzennej i Transformacji Regionów w składzie: Natalia Błazejowska, Katarzyna Kancik, Weronika Kocietko, Nicola Michalska, Wiktoria Nikel, Olivier Osman, Julian Wańczyk

pod kierunkiem: mgra Piotra Rykały, dra Artura Ochojskiego

KONCEPCJA WARIANT I

Zespół studentów z Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Wydział Architektury w składzie: Aleksandra Deksymer, Natalia Kurek, Klaudia Kwaśny, Aleksandra Siemieniuch, Marta Lipka

nadzór merytoryczny ze strony PŚ: dr hab. inż. arch. Michała Stangel, prof. PŚ

STRATEGIA WARIANT II

Zespół studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Wydział Gospodarki Przestrzennej i Transformacji Regionów w składzie: Igor Gwóźdź, Filip Hlubek, Franciszek Kolan, Marta Michalska, Andrea Ploch, Daria Samek, Martyna Sutor, Luigi Torresani

pod kierunkiem: mgr Wiktorii Jędrusik, dra Artura Ochojskiego

KONCEPCJA WARIANT II

Zespół studentów z Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Wydział Architektury w składzie: Aleksandra Chylak, Dorota Cichoń, Oliwia Jagła, Aleksandra Magiera, Magdalena Majsak, Adam Stalica

nadzór merytoryczny ze strony PŚ: dr hab. inż. arch. Michała Stangel, prof. PŚ

nadzór merytoryczny nad całością: dr hab. Adam Drobnik, prof. UE

Katowice, wrzesień 2025

Publikacja dofinansowana przez Unię Europejską w ramach projektu „Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji 2.0 (ROPT 2.0)”

Spis treści

WPROWADZENIE	4
CHARAKTERYSTYKA ANALIZOWANEGO OBSZARU KWK PIAST W BIERUNIU	6
Położenie	6
Potencjał społeczny	10
Potencjał gospodarczy	12
Potencjał środowiskowy	13
Potencjał infrastrukturalny	17
Strategia transformacji obszaru KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu	
WARIANT 1	22
1.1. Diagnoza – bilans strategiczny	23
1.2. Strategia wynikowa	25
1.3. Wizja transformacji obszaru	26
1.4. Priorytety i cele strategiczne	28
1.5. Przedsięwzięcia transformacji	30
Koncepcja zagospodarowania obszaru KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu	
WARIANT 1	34
Strategia transformacji obszaru KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu	
WARIANT 2	38
1.1. Diagnoza – bilans strategiczny	39
1.2. Strategia wynikowa	41
1.3. Wizja transformacji obszaru	42
1.4. Priorytety i cele strategiczne	44
1.5. Przedsięwzięcia transformacji	46
Koncepcja zagospodarowania obszaru KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu	
WARIANT 2	53

WPROWADZENIE

Proces sprawiedliwej transformacji, wynikający z odchodzenia od gospodarki węglowej i konieczności dostosowania regionów górniczych do celów neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 r., wymaga zintegrowanego podejścia do planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Szczególne znaczenie ma to w województwie śląskim, które w największym stopniu w Polsce doświadcza skutków restrukturyzacji przemysłu górniczego.

Odpowiedzią na te wyzwania jest projekt Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji 2.0 (ROPT 2.0), którego celem jest wsparcie i usprawnienie zarządzania procesem sprawiedliwej transformacji w regionie. Działania koncentrują się na zagadnieniach rynku pracy, dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz wykorzystaniu potencjału terenów poprzemysłowych, w tym pogórnich. Kluczowym elementem projektu jest Laboratorium Projektu, nastawione na opracowanie innowacyjnych i wielowariantowych koncepcji zagospodarowania zdegradowanych terenów w wybranych miastach i gminach województwa śląskiego, szczególnie dotkniętych skutkami transformacji społeczno-gospodarczej i energetycznej. Laboratorium obejmuje diagnozę lokalnych uwarunkowań, przygotowanie rekomendacji strategicznych oraz propozycje koncepcji zagospodarowania terenów.

Przedmiotem prac był teren Kopalni Węgla Kamiennego Piast w Bieruniu (wraz z otoczeniem), którego likwidacja, zgodnie z Umową Społeczną, planowana jest na 2035 r. Wybór obszaru do analiz został uzgodniony przez koordynatora zadań projektu ROPT 2.0 realizowanego przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach: dra hab. Adama Drobnika, prof. UE z Burmistrzem Miasta Bierunia Sebastianem Maciołem oraz Starostą Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego Łukaszem Odelgą (spotkanie w dn. 23 stycznia 2025 roku). Spotkaniu towarzyszyła wstępna wizyta studyjna po obszarze będącym przedmiotem opracowania.

W ramach przygotowań do opracowania strategii 11 marca 2025 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami miasta Bieruń – Burmistrzem Sebastianem Maciołem

– oraz powiatu bieruńsko-lędzińskiego – Starostą Łukaszem Odelgą, a także wizyta studyjna na terenie kopalni oraz w jej otoczeniu, połączona z inwentaryzacją przedmiotowego terenu. Zgromadzony materiał posłużył do wykonania diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej, która stała się podstawą dalszych prac warsztatowych. Kolejne etapy procesu obejmowały warsztat diagnostyczny (24 kwietnia 2025 r., Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Wydział Gospodarki Przestrzennej i Transformacji Regionów) oraz warsztaty formułowania wizji (29 kwietnia 2025 r., Politechnika Śląska w Gliwicach, Wydział Architektury). W przedsięwzięcie zaangażowani byli studenci obu uczelni, pracujący pod opieką wykładowców, tj. dr Artura Ochojskiego, mgr Wiktorii Jędrusik, mgr Piotra Rykały (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach) oraz dr hab. inż. arch. Michała Stangela, prof. PŚ (Politechnika Śląska). Nadzór merytoryczny sprawował dr hab. Adam Drobnik, prof. UE (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach).

Rezultatem przeprowadzonych działań są opracowania pn. „Strategie transformacji obszarów” (opracowane przez zespół z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach) oraz „Koncepcje zagospodarowania obszarów” (przygotowane przez zespół Politechniki Śląskiej), których podsumowanie przedstawiono w niniejszym dokumencie. Ujęto tu w syntetycznej formie najważniejsze wnioski z diagnozy strategicznej, stanowiące podstawę do sformułowania rekomendacji rozwojowych dla analizowanego obszaru. Zaprezentowano także zarys planowanych kierunków przekształceń i propozycje przedsięwzięć, które mogą wspierać proces transformacji terenów pokopalnianych.

CHARAKTERYSTYKA ANALIZOWANEGO OBSZARU KWK PIAST W BIERUNIU

Położenie

Analizowany obszar KWK Piast znajduje się w północno-wschodniej części gminy Bieruń (podregion tyski), w dzielnicy Bieruń Nowy. Od północy obszar graniczy z dwoma sąsiednimi gminami – Łędzinami i Chełmem Śląskim. Analizowany obszar wydzielony jest od wschodu przez ul. Solecką, od południa przez ul. Mieszka I, ul. Granitową, ul. Działkowców oraz ul. Warszawską (fragment drogi krajowej DK44), a od zachodu ul. Bogusławskiego. Ponadto analizowany obszar obejmuje również ul. Kamienną oraz ul. Krzemową. Wszystkie z wymienionych ulic, z wyjątkiem ul. Warszawskiej, to drogi lokalne i dojazdowe. Analizowany obszar jest korzystnie położony względem głównych szlaków komunikacyjnych. Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym jest droga krajowa DK44, która łączy Bieruń z Oświęcimiem (od strony wschodniej) oraz Tychami (od strony zachodniej przecinając się z drogą ekspresową S1). Przez badany obszar przebiega również linia kolejowa nr 885 relacji Nowy Bieruń – KWK Piast.

W centralnej części badanego obszaru znajduje się czynna Kopalnia Węgla Kamiennego Piast (w skrócie KWK Piast), której wygaszenie działalności, zgodnie z Umową Społeczną¹, planowane jest na lata 2030–2035. Obszar górniczy KWK Piast leży w granicach administracyjnych dwóch województw: śląskiego i małopolskiego, obejmując następujące gminy: Bieruń, Bojszowy, Chełm Śląski, Chełmek, Łędziny oraz Oświęcim². Na analizowanym obszarze, oprócz terenów objętych przemysłem wydobywczym, znajdują się grunty rolne, zabudowa mieszkaniowa (wielorodzinna) i usługowa, ogrody działkowe, cmentarz oraz tereny objęte wodami

¹ Umowa społeczna to dokument dotyczący transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego, stanowiący porozumienie strony rządowej oraz górników reprezentowanych przez związki zawodowe.

² <https://www.pgg.pl/strefa-korporacyjna/firma/kopalnie/17-ruch-piast> [data dostępu: 27.03.2025].

powierzchniowymi. W promieniu ok. 3 kilometrów na północ od analizowanego obszaru znajduje się staw wodny Kudrowiec, potok Goławiecki oraz pompa odwadniająca „Kopciowice”.

Analizowany obszar KWK Piast w Bieruniu został objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z którym dominująca zachodnia część analizowanego obszaru KWK Piast została przeznaczona na tereny zabudowy usługowej (symbol U)³ (Mapa 1). Duży fragment analizowanego obszaru (centralna część) obejmują także tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (symbol P) oraz tereny zabudowy wielorodzinnej (symbol MW), znajdujące się w części południowej.

Innymi terenami w analizowanej lokalizacji są obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej (MN/U) oraz jednorodzinnej (MN), usytuowane w południowej części, w rejonie ul. Granitowej, ul. Warszawskiej i ul. Mieszka I. Występują tu także tereny ogrodów działkowych (ZD), zieleni urządzonej i nieurządzonej (ZU, ZNU), upraw polowych (RP) oraz usług oświaty (UO). Uzupełnieniem są niewielkie fragmenty przeznaczone pod infrastrukturę techniczną (elektroenergetyczną i gazową) oraz układ komunikacyjny obejmujący drogi wewnętrzne, lokalne i główne, a także tereny transportu kolejowego.

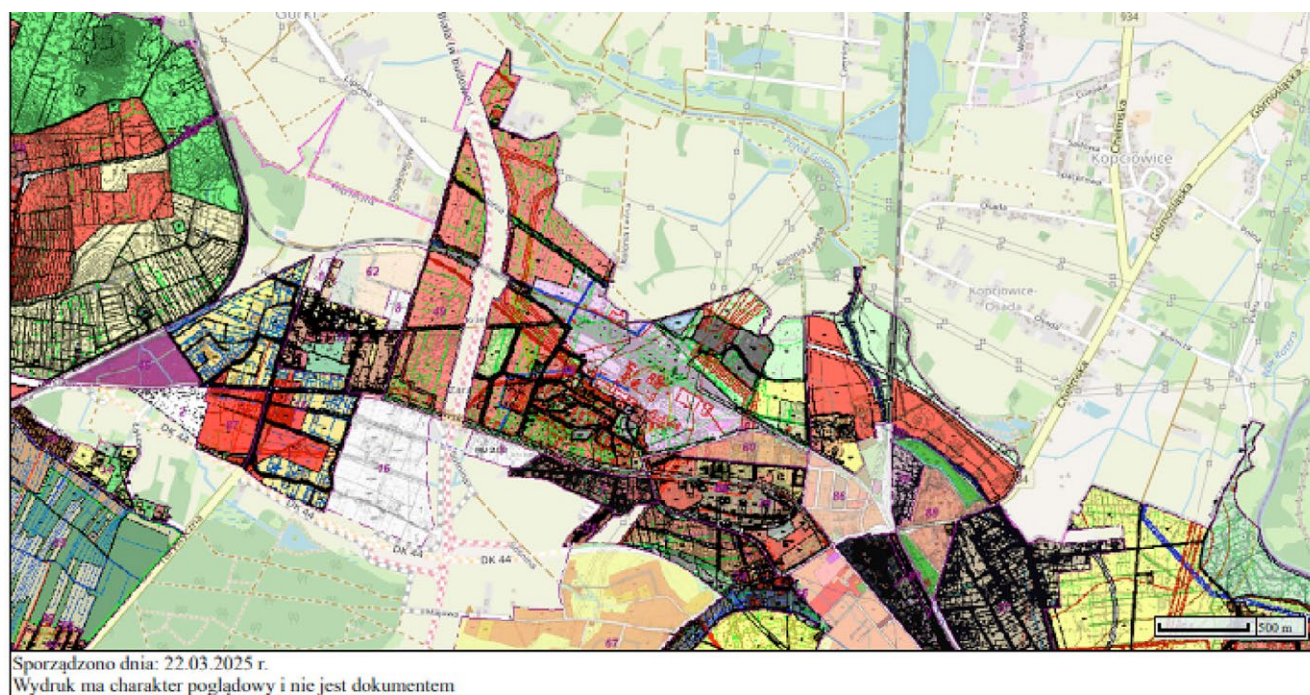
Równolegle, kierunki przyszłego zagospodarowania analizowanego obszaru wyznacza „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia”, uchwalone 30 listopada 2023 r. (Uchwała Nr XIV/19/2023). Dokument ten przewiduje, że znaczna część terenu KWK Piast – obecnie funkcjonującego jako obszar kopalni – została określona jako zabudowa usługowa (U), natomiast rozległy fragment obecnych gruntów ornych wskazano jako przyszłe „tereny zabudowy aktywności gospodarczej – projektowane” (AGp). Między KWK Piast a ul. Bogusławskiego zaplanowano dodatkowo obszar przeznaczony pod zabudowę usługową (Up – projektowaną). Studium wyróżnia ponadto inne kierunki zagospodarowania, obejmujące m.in. tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

³ Uchwała nr XII/4/2012 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 sierpnia 2012 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ul. Bogusławskiego, ul. Warszawską, ul. Granitową, ogrodzeniem KWK Piast, ul. Sołecką i granicami miasta.

i cmentarzy w fazie projektowanej (MUp, ZCp), obszary przeznaczone do adaptacji i przekształceń, takie jak zabudowa mieszkaniowo-usługowa (MU) i wielorodzinna (MW), a także kierunki związane z odnową i rewaloryzacją środowiska oraz krajobrazu, obejmujące tereny ogrodów działkowych (ZD), cmentarzy istniejących (ZC) i projektowanych (ZCp) oraz tereny rolne (R). Dodatkowo wskazano obszary przeznaczone pod rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym tereny garaży (KG), parkingów (KP), kanalizacji (K) oraz elektroenergetyki (E).

Takie ujęcie położenia badanego terenu ukazuje nie tylko jego aktualny stan, lecz także perspektywy wynikające z polityki przestrzennej miasta, co stanowi istotny punkt odniesienia dla dalszych etapów analizy.

Mapa 1. Wyrys mapy ewidencyjnej przedstawiającej Plany zagospodarowania przestrzennego Bierunia

LEGENDA

A1, MN, 130 Niepowtarzalny symbol terenu
Powierzchnia terenu w [ha]

OBYWIAZUJĄCE USTALENIA PLANU

Granica obszaru objętego planem
Linia rozgraniczająca tereny
Nieprzekraczalna linia zabudowy

PRZYZNACZENIA TERENU:

MW Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
MN Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
MNU Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
UO Teren usług oświaty
U Teren zabudowy usługowej
US Teren usług sportu i rekreacji
P Teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
PU Teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz zabudowy usługowej
RP Teren upraw polowych
ZU Teren zieleni urządzonej
ZD Teren ogrodów działkowych
ZC Teren ośmierzni
ZNU Teren zieleni nieurządzonej
WS Teren wód powierzchniowych śródlądowych
KK Teren komunikacji kolejowej
KS Teren komunikacji samochodowej
KSOT Teren obsługi komunikacji samochodowej oraz zabudowy usługowej
KPJ Teren komunikacji pieszo-jezdnej
KDG Teren dróg publicznych klasy górnego ruchu przyspieszonego
KDZ Teren dróg publicznych klasy zbiorczej
KDL Teren dróg publicznych klasy lokalnej
KDD Teren dróg publicznych klasy dojazdowej
KDW Teren dróg wewnętrznych
IE Teren infrastruktury elektroenergetycznej
IG Teren infrastruktury gazowniczej
IKP Teren infrastruktury kanalizacyjnej oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
TZ Teren zamknięty

ELEMENTY UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

CIąg pieszy
Ścieżka dla rowerów

OZNACZENIA PLANU O CHARAKTERZE INFORMACYJNYM

ELEMENTY UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

Oś drogi

STREFY I TERENY OCHRONNE

Granica pomiędzy Obszarem Górnym i Terenem Górnym "Bieruń I" a "Lędziny"

I kat. przydatności terenu pod zabudowę
II kat. przydatności terenu pod zabudowę
III kat. przydatności terenu pod zabudowę
Granica obszaru chronionego flakem ochronnym
Granica pasa technologicznego od linii energetycznej wysokiego napięcia
Granica pasa technologicznego od linii energetycznej średniego napięcia
Granica podstawowej odległości bezpiecznej od gazociągu
Granica pasa technologicznego od sieci wodociągowej
Zieleń izolacyjna

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - ISTNIEJĄCA

ELEKTROENERGETYKA:
Sieć napowietrzna wysokiego napięcia 220 kV
Sieć napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV
Sieć napowietrzna średniego napięcia 20 kV
Sieć kablowa średniego napięcia 20 kV
GPZ1 "Piast 110kV"
GPZ2 "Bieruń 220/110kV"
Wnętrzowa stacja trafo
Słupowa stacja trafo
GAZOWNICTWO:
Gazociąg wysokiego ciśnienia: 2,5 MPa
Stacja gazowa

ZAOPATRZENIE W WODĘ:
Sieć wodociągowa - główna (800mm, 400mm) - wód przemysłowych
Sieć wodociągowa - główna (500mm) - wód słonych
KWK "Ziemowit", KWK "Piast"

Potencjał społeczny

Potencjał społeczny badanego obszaru kształtują z jednej strony cechy demograficzne, a z drugiej specyfika lokalnej społeczności, wyrażająca się w silnej tożsamości górniczej i zaangażowaniu społecznym mieszkańców.

KWK Piast w Bieruniu jako jeden z największych pracodawców w mieście stanowi nie tylko miejsce pracy, ale także fundament lokalnej tożsamości i tradycji górniczych. Silnie zakorzenione wartości górnicze, takie jak solidarność i wzajemna pomoc, sprzyjają utrzymaniu silnych więzi wspólnotowych oraz integracji mieszkańców wokół wspólnego dziedzictwa przemysłowego.

W najbliższym otoczeniu terenu objętego analizą mieszka ok. 4,5 tys. osób, co stanowi prawie 25% mieszkańców Bierunia⁴. Charakter zabudowy obejmuje głównie niską zabudowę jedno- i wielorodzinną, co wskazuje na względnie zwartą strukturę osiedleńczą o mieszanym profilu demograficznym. Przeważająca obecność osiedli robotniczych, które powstały z myślą o pracownikach kopalni i ich rodzinach, świadczy o historycznym związku obszaru z przemysłem wydobywczym. Taki układ urbanistyczny sprzyja tworzeniu zintegrowanej społeczności, w której współistnieją różne pokolenia mieszkańców, a tradycje górnicze pozostają istotnym elementem tożsamości lokalnej.

Fot. 1 i 2. Budynki wielorodzinne zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie KWK Piast w Bieruniu

Źródło: W. Jędrusik i N. Michalska.

⁴ Na podstawie informacji przekazanych przez Burmistrza Miasta Białego na spotkaniu w dniu 11.03.2025 r.

W ramach badanego obszaru istotną rolę odgrywają także instytucje wspierające lokalną społeczność, takie jak Zakładowa Straż Pożarna i Ratownicza oraz takie przestrzenie publiczne jak: kapliczka, cmentarz oraz boisko przyszkolne. Obiekty te nie tylko pełnią funkcje użytkowe, lecz także stanowią ośrodki integracji i aktywności społecznej.

W najbliższej okolicy KWK Piast znajdują się również inne istotne dla lokalnej społeczności przestrzenie: Powiatowy Zespół Szkół, Rodzinny Ogród Działkowy „Bieruń” oraz plac zabaw. Powiatowy Zespół Szkół pełni istotną rolę w rozwoju młodzieży zapewniając im możliwość zdobycia wiedzy ogólnej i zawodowej, a jednocześnie przygotowując ją do podejmowania aktywności na lokalnym rynku pracy. W skład Powiatowego Zespołu Szkół wchodzi m.in. Branżowa Szkoła I stopnia, w której w ramach klasy wielozawodowej kształcenie odbywa się we współpracy z pracodawcami w kilkunastu zawodach.

Fot. 3. Powiatowy Zespół Szkół w Bieruniu

Źródło: W. Jędrusik.

Bieruń jako miasto o głęboko zakorzenionych tradycjach górniczych, dba o swoje dziedzictwo przemysłowe poprzez organizację takich wydarzeń jak: Barbórka, Górniczy Rajd i rocznicowe obchody strajków (w 2021 roku odbyła się 40. rocznica najdłuższego podziemnego strajku w KWK Piast⁵). W KWK Piast funkcjonują trzy związki zawodowe: NSZZ „Solidarność”⁶, Związek Pracowników Dołowych oraz Związek Zawodowy „KADRA”. Wszystkie wymienione organizacje odgrywają ważną rolę w kształtowaniu relacji pracowniczych, podejmując działania na rzecz zabezpieczenia interesów osób zatrudnionych, w tym ochrony praw pracowniczych, poprawy warunków pracy oraz prowadzenia dialogu społecznego. Ich aktywność przyczynia się również do integracji środowiska pracowniczego oraz utrwalania tożsamości górniczej w kontekście lokalnym i regionalnym.

W obliczu zmian społeczno-gospodarczych kluczowe staje się wykorzystanie istniejącego potencjału społecznego do wspierania procesów transformacyjnych przy zachowaniu tradycji górniczych budujących tożsamość lokalną.

Potencjał gospodarczy

Obszar KWK Piast w Bieruniu obejmuje tereny o zróżnicowanym charakterze, łącznie funkcje przemysłowe, rolnicze, mieszkaniowe i usługowe. Na analizowanym terenie swoją działalność gospodarczą prowadzi KWK Piast – Ziemowit, której właścicielem jest Polska Grupa Górnicza S.A. (w skrócie PGG). Obecnie KWK Piast odgrywa kluczową rolę w gospodarce lokalnej, zatrudniając około 3,5 tys. mieszkańców Bierunia, którzy stanowią niespełna 50% wszystkich zatrudnionych (6930 osób). Kolejną istotną spółką prowadzącą działalność na analizowanym obszarze jest PKP Cargo, która odpowiada za obsługę infrastruktury kolejowej oraz realizację przewozów kolejowych na terenie KWK Piast. Dodatkowo spółka zajmuje się diagnostyką, konserwacją i bieżącym utrzymaniem całej infrastruktury kolejowej znajdującej się na terenie kopalni.

Charakterystyka gospodarcza badanego obszaru obejmuje również firmy świadczące usługi. Na obszarze znajdują się oddziały bankowe (PKO Bank Polski S.A.),

⁵ Powiat Bieruńsko-Lędziński, 2024, 40. Górniczy Rajd. Tradycja i wspólnota, <https://www.powiatbl.pl/aktualnosci/index/40.-Gorniczy-Rajd.-Tradycja-i-wspolnota/idn:804> [data dostępu: 31.03.2025].

⁶ NSZZ „Solidarność” w KWK „PIAST”, <http://www.solidarnosciapiast.pl/> [data dostępu: 31.03.2025].

obiekty gastronomiczne oraz noclegowe zlokalizowane w południowo-zachodniej części obszaru.

Znaczną powierzchnię analizowanego obszaru stanowią grunty rolne (ok. 45% powierzchni ogółem). Historycznie grunty te pełniły funkcję terenów uprawnych. Bliskość zakładów przemysłowych oraz infrastruktury transportowej (sieci kolejowe i drogowe) czyni te tereny potencjalnym miejscem dla rozwoju nowych inwestycji. Warto również zaznaczyć, że w planach dotyczących części analizowanego obszaru jest budowa pasażerskiej stacji kolejowej, co również może wpłynąć na poprawę jego atrakcyjności inwestycyjnej.

Fot. 4. Otoczenie kopalni KWK Piast

Źródło: W. Jędrusik.

Potencjał środowiskowy

Działalność przemysłu wydobywczego stanowi istotny element rozwoju gospodarczego regionu, jednak wiąże się z licznymi wyzwaniami środowiskowymi. Na obszarze KWK Piast głównym czynnikiem oddziaływania człowieka na środowisko jest przemysł wydobywczy węgla kamiennego. Eksploatacja surowca prowadzona

na głębokości od 500 do 650 metrów pod powierzchnią ziemi przyczynia się do degradacji gleb, zmian w strukturze terenu, a także występowania zagrożeń pożarowych, zawałowych oraz możliwości wybuchu pyłu węglowego⁷. Na terenie KWK Piast istnieje zagrożenie pożarowe IV i V stopnia, co oznacza, że występuje tu duży stopień samozapalności pokładu węglowego⁸. Zagrożenie zawałowe I stopnia, choć najniższego rzędu, wskazuje na konieczność nadzoru nad górotworem⁹, ponieważ mimo odprężenia pokładu wciąż istnieje ryzyko tąpnięć. Dodatkowo kopalnia zaliczana jest do klasy A pod względem zagrożenia wybuchem pyłu węglowego. To wskazuje, że w wyrobiskach występuje pył węglowy, jednak jest on zabezpieczony w sposób naturalny, dzięki czemu znacząco ogranicza się ryzyko wystąpienia katastrof (takich jak pożary podziemne, uszkodzenia na zdrowiu pracowników czy zniszczenia infrastruktury górniczej). W efekcie działalności górniczej na tym obszarze występują również przekształcenia terenu w postaci zwałowisk węgla oraz wyrobisk górniczych, które wpływają na krajobraz i ekosystem. Mimo to, istotnym atutem obszaru jest brak niecek, czyli struktur wgłębnych, co sprzyja większej stabilności geologicznej.

Jednym z ważnych aspektów środowiskowych działalności kopalni jest gospodarka wodna. Przemysł wydobywczy węgla wpływa także na poziom wód gruntowych, przez co regularne monitorowanie poziomu wód podziemnych oraz wprowadzanie systemów zabezpieczających ma kluczowe znaczenie dla minimalizacji negatywnych skutków działalności górniczej. W pobliżu zakładu przepływa Potok Goławiecki, którego potencjał ekologiczny jest słaby, a stan chemiczny oceniany jako poniżej dobrego¹⁰. Jest on wykorzystywany do odprowadzania wody oraz oczyszczonych ścieków z KWK Piast. Pomimo dużego znaczenia potoku dla działalności kopalni, jego bliskość wiąże się z ryzykiem hydrologicznym. Na terenie zakładu występują zagrożenia I, II oraz III

⁷ Polska Grupa Górnicza (2024), Rodzaje zagrożeń naturalnych, <https://www.pgg.pl/strefa-korporacyjna/firma/kopalnie/17-ruch-piast> [data dostępu: 27.03.2025].

⁸ Zagrożenia pożarowe, <https://www.wug.gov.pl/download/206> [data dostępu: 27.03.2025].

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (Dz.U. 2013 poz. 230).

¹⁰ Strategii Rozwoju Miasta Bierunia 2035.

stopnia^{11,12}. Najniższy stopień zagrożenia wodnego charakteryzuje się minimalnym ryzykiem, co wynika ze skutecznej izolacji hydrogeologicznej. Natomiast drugi stopień wskazuje na możliwość pośredniego dopływu wód, co wymaga wzmożonego monitoringu i uszczelniania górotworu. Najwyższy poziom zagrożenia, który występuje na obszarze działalności KWK Piast, związany jest z ryzykiem nagłego wdarcia się wody do wyrobisk, co wymusza stosowanie zaawansowanych zabezpieczeń i stały nadzór hydrogeologiczny¹³.

Część analizowanego obszaru jest narażona na podtopienia, powodzie oraz zniszczenie budowli piętrzących (Mapa 2).

W bezpośrednim otoczeniu KWK Piast znajdują się tereny, na których występują różne rodzaje gleb. Wśród nich dominują gleby brunatne wyługowane, które w większości wykazują dobre właściwości dla upraw roślinnych – szczególnie pszenicy oraz roślin zbożowo-pastewnych¹⁴. W niektórych rejonach gleby te mają średnią jakość i służą głównie jako użytki zielone. Na terenie występują również gleby biellicowe i pseudobiellicowe, charakteryzujące się mniejszą żyznością, co ogranicza ich przydatność rolniczą. Ponadto na badanym obszarze można spotkać rędziny brunatne, które tworzą siedliska leśne¹⁵. Znaczne fragmenty zajmują nieużytki rolne – obszary o niskiej jakości gleb, nieprzydatne do intensywnej produkcji rolnej.

¹¹ Polska Grupa Górnicza (2024), Rodzaje zagrożeń naturalnych, <https://www.pgg.pl/strefa-korporacyjna/firma/kopalnie/18-ruch-ziemowit> [data dostępu: 27.03.2025].

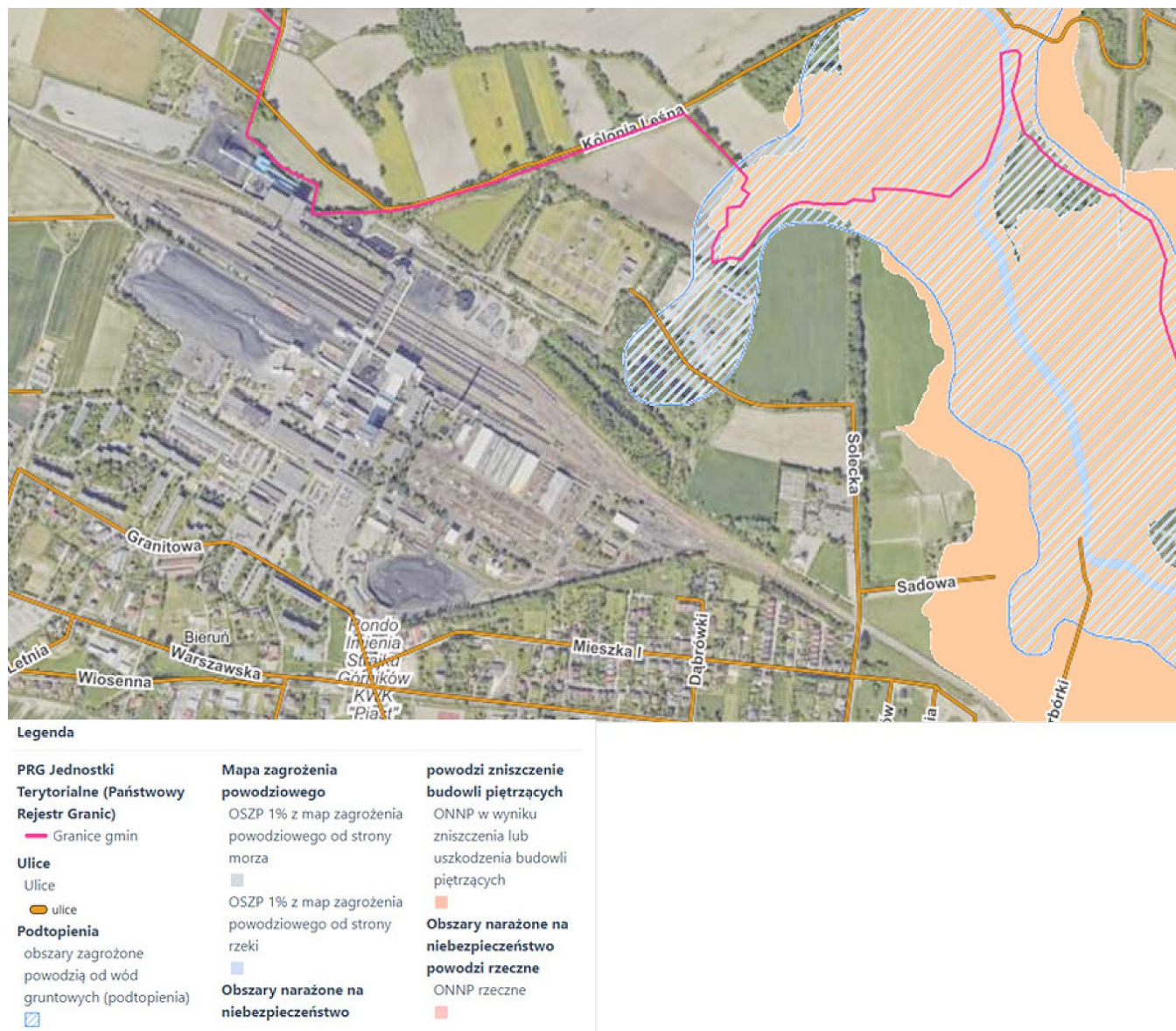
¹² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (Dz.U.2013 poz.230).

¹³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (Dz.U.2013 poz.230).

¹⁴ Geoportal, Rolnictwo, <https://mapy.geoportal.gov.pl/imapnext/imap/index.html> [data dostępu: 27.03.2025].

¹⁵ Zasoby nauki, Rędzina brunatna, <https://zasobynauki.pl/zasoby/redzina-brunatna,1089/> [data dostępu: 27.03.2025].

Mapa 2. Zagrożenia wodne dla analizowanego obszaru KWK Piast w Bieruniu

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?gpmmap=gp0 [dostęp: 27.03.2025].

Na terenie samej KWK Piast dominują powierzchnie zurbanizowane o charakterze technicznym (zabudowa betonowa) oraz pasmowa roślinność trawiasta. Fragmentaryczne pokrycie roślinnością, pomimo gęstej zabudowy i biodegradacji, stanowi przykład adaptacji ekosystemów do warunków na terenach skrajnie przekształconych w wyniku działalności człowieka. Zachowanie takich niewielkich

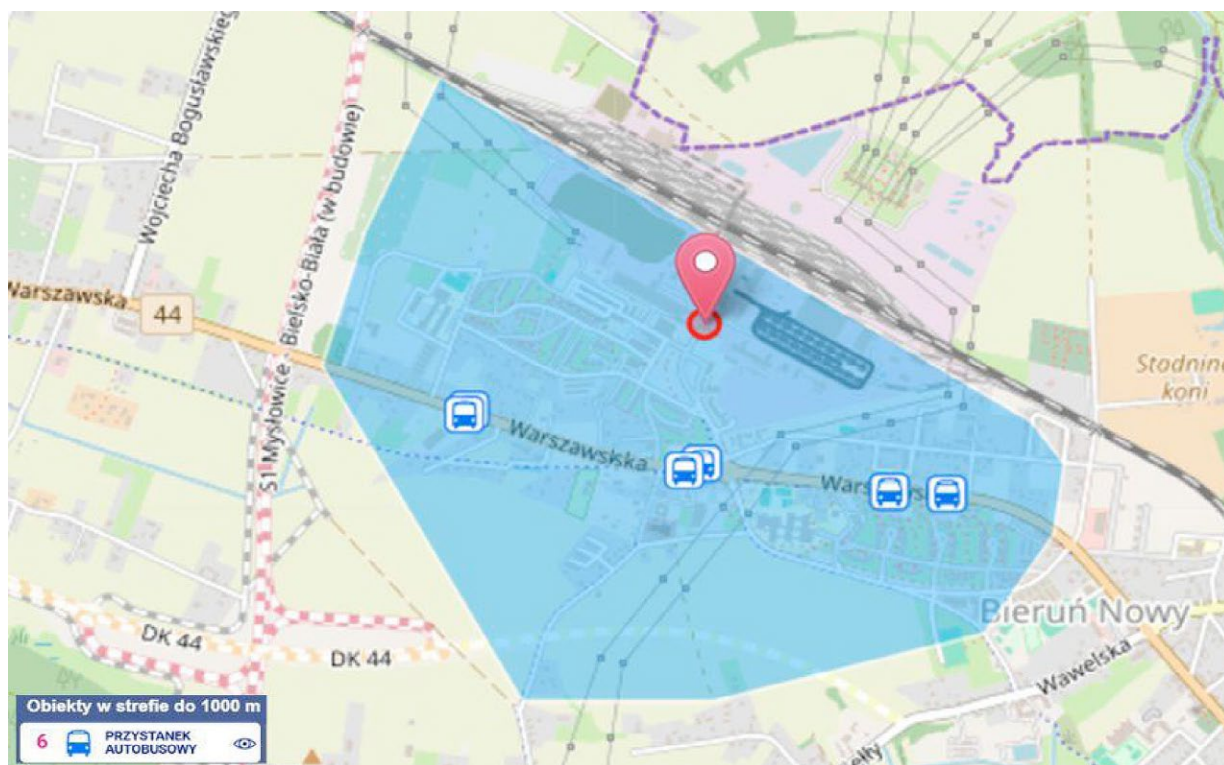
fragmentów zieleni, podkreśla rolę procesów naturalnej regeneracji oraz możliwość integracji elementów przyrodniczych z infrastrukturą przemysłową, co może stanowić podstawę dla strategii renaturyzacji terenów pogórniczych.

Potencjał infrastrukturalny

Na terenie KWK Piast znajduje się rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa, która powstała w związku z prowadzoną działalnością wydobywczą. W bezpośrednim sąsiedztwie analizowanego obszaru (strona południowa od KWK Piast) przebiega droga krajowa DK44 łącząca Aglomerację Górnośląską z Oświęcimiem i Krakowem. Droga wojewódzka nr 934, przebiegająca od północno-wschodniej strony kopalni, zapewnia połączenie Bierunia m.in. z Imielinem, Chetmem Śląskim oraz Mysłowicami. Dodatkowym atutem komunikacyjnym Bierunia jest budowa drogi ekspresowej S1, której nowy odcinek obejmuje również węzeł Bieruń oraz obwodnicę miasta. Inwestycja ta znacząco wpłynie na poprawę dostępności transportowej całego obszaru, odciążając istniejące drogi lokalne i regionalne, w tym DK44. Dzięki nowym rozwiązaniom infrastrukturalnym zwiększy się także atrakcyjność terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie kopalni dla potencjalnych inwestorów.

Analizowany obszar jest dobrze skomunikowany – w promieniu ok. 1 km od KWK Piast znajduje się 6 przystanków autobusowych (Mapa 3). Linie autobusowe obsługujące te przystanki zarządzane są przez Zarząd Transportu Metropolitalnego (w skrócie ZTM). Najbliżej położony przystanek – „Bieruń KWK Piast” – znajduje się w odległości 500 m (7 minut pieszo) od kopalni. Z tego przystanku korzystając z linii o numerach: 56, 95, 686, M108, można dotrzeć do następujących gmin: Łędziny, Bojszowy, Miedźna, Tychy oraz Oświęcim. Drugi przystanek „Bieruń KWK Piast” oddalony jest o 450 m (7 minut pieszo) i jest obsługiwany przez linie autobusowe: 274, 686 oraz M108. Autobusy z tego przystanku kursują w kierunku Tychów, Oświęcimia oraz gminy Bojszowy. W odległości 750 m (10 minut pieszo) znajdują się dwa przystanki o nazwie „Bieruń Granitowa”, obsługiwane przez linie autobusowe o numerach: 56, 95, 686, M108 w kierunku Tychów, Oświęcimia, Łędzin, Bojszowy oraz Miedźna. Przystanek „Bieruń Osiedle”, położony w odległości 900 m (12 minut pieszo), obsługiwany jest przez linie o numerach: 274, 686 i M108.

Mapa 3. Rozmieszczenie przystanków w promieniu 1 kilometra od analizowanego obszaru w Bieruniu

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://infogzm.metropoliagzm.pl> [dostęp: 20.03.2025].

Na analizowanym obszarze w bezpośrednim sąsiedztwie z KWK Piast znajduje się parking, w głównej mierze przeznaczony dla samochodów osobowych, z którego korzystają pracownicy kopalni oraz mieszkańcy pobliskich budynków wielorodzinnych (Fot. 5 i 6).

Foto 5 i 6. Parking wokół KWK Piast

Źródło: W. Jędrusik i I. Gwóźdź.

KWK Piast posiada własną infrastrukturę kolejową (włączoną w sieć PKP) służącą wyłącznie do przewozu towarów. Z zakładu wyprowadzona jest bocznica – linia nr 885 „Nowy Bieruń – KWK Piast”. Linia ta umożliwia bezpośredni załadunek wydobytego węgla na wagony i jego transport do odbiorców regionalnych lub krajowych (np. elektrowni lub zakładów przemysłowych). Linia nr 885 łączy się ze szlakiem kolejowym nr 138 „Oświęcim–Katowice”.

Infrastruktura kolejowa kopalni obejmuje również place składowe, urządzenia załadunkowe oraz rozgałęzienia torów pozwalające formować składy. Spółka PKP Polskie Linie Kolejowe realizuje projekt rewitalizacji linii celem utworzenia nowego połączenia pasażerskiego: Tychy – Bieruń – Oświęcim. Plan zakłada budowę ok. 45 km torów, elektryfikację kluczowego odcinka oraz budowę nowych przystanków kolejowych. Przystanek „Bieruń Kopalnia” powstanie w pobliżu KWK Piast, zapewniając obsługę pasażerów^{16,17}.

Na terenie kopalni znajdują się rozdzielnie wysokiego napięcia zasilane z sieci krajowej, które rozprawadają energię do podziemnych i naziemnych instalacji. Rozległa infrastruktura elektroenergetyczna obejmuje również stacje transformatorowe. Infrastruktura załadunku węgla na pociągi zapewnia zaopatrzenie bloków energetycznych w paliwo. W rejonie kopalni przebiegają także sieci gazowe średniego ciśnienia – potencjalnie istotne, jeśli w przyszłości teren będzie zasilany gazem. KWK Piast jest głębinowym zakładem dwupoziomowym (poziomy wydobywcze 500 m i 650 m) z kompleksem szybów. Posiada co najmniej cztery główne szyby: dwa wydobywcze (z wieżami wyciągowymi szybów I i II) oraz szyby pomocnicze wentylacyjne i jazdowe (m.in. szyb IV, którego wieża wyciągowa jest charakterystycznym elementem panoramy) (Fot. 7 i 8). Zabudowa powierzchni obejmuje ponadto wieże szybów, maszynownie wyciągowe, stacje wentylatorów głównych, rozdzielnie elektryczne, sprężarkownie oraz infrastrukturę załadunku węgla¹⁸.

¹⁶ netTG.pl, Pociągiem do ruchu Piast, <https://nettg.pl/gornictwo/206666/pociagiem-do-ruchu-piast> [data dostępu: 27.03.2025].

¹⁷ tychy.info 2023, Jest stanowisko Rady Miasta ws. linii Orzesze Jaśkowice – Tychy – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim, <https://www.tychy.info> [data dostępu: 27.03.2025].

¹⁸ Polska Grupa Górnicza S.A., <https://www.pgg.pl/strefa-korporacyjna/firma/kopalnie/17-ruch-piast> [data dostępu: 27.03.2025].

W obrębie kopalni znajduje się również rozległy kompleks budynków administracyjnych, socjalnych i technicznych. Należą do nich m.in.: cechownia, budynek administracji i dyrekcji, warsztaty mechaniczne, magazyny, strażnica zakładowej straży pożarnej oraz punkty medyczne.

Foto 7 i 8. KWK Piast – szyb

Źródło: J. Wańczyk i W. Jędrusik.

Infrastruktura obejmuje też własną stację ratownictwa górniczego. Całość terenu jest ogrodzona i skomunikowana wewnętrznie dzięki rozwiniętej sieci dróg zakładowych¹⁹.

Charakterystyka analizowanego obszaru KWK Piast w Bieruniu ukazuje jego złożony i wielowymiarowy charakter. Teren łączy funkcje przemysłowe, mieszkaniowe, usługowe i rolnicze, przy czym działalność kopalni węgla kamiennego stanowi centralny element zarówno gospodarczy, jak i społeczny, kształtując lokalną tożsamość oraz strukturę osiedleńczą. Istniejąca infrastruktura transportowa, w tym sieć drogowa i kolejowa, a także sieci elektroenergetyczne i gazowe wraz z dostępem do terenów rolnych i przestrzeni zielonych, stwarza potencjał dla dalszego rozwoju inwestycyjnego i transformacyjnego. Pomimo wyzwań środowiskowych związanych z eksploatacją węgla i zagrożeniami wodnymi, obszar dysponuje istotnym potencjałem do rewitalizacji i rozwoju przy jednoczesnym zachowaniu lokalnych

¹⁹ Polska Grupa Górnicza S.A., <https://www.pgg.pl/strefa-korporacyjna/firma/kopalnie/17-ruch-piast> [data dostępu: 27.03.2025].

tradycji oraz tożsamości górniczej. Całość tworzy solidną podstawę do planowania działań społecznych, gospodarczych i środowiskowych w kontekście transformacji obszaru po zakończeniu działalności kopalni.

Regionalne
Obserwatorium
Proceśu Transformacji

Strategia transformacji obszaru
KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu
WARIANT 1

1.1. Diagnoza – bilans strategiczny

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy, analizowanego obszaru KWK Piast w Bieruniu wraz z otoczeniem, dokonano weryfikacji sformułowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych w postaci listy sił i słabości analizowanego obszaru oraz szans i zagrożeń wpływających z otoczenia. W Tabeli 1 wskazano docelowe czynniki strategiczne przyjęte do analizy SWOT.

Tabela 1. Czynniki strategiczne – analiza SWOT

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
S1. Droga krajowa DK44 i realizowana droga ekspresowa S1 przebiegająca przez analizowany obszar.	W1. Duże natężenie ruchu drogowego i kolejowego generujące zanieczyszczenia i hałas.
S2. Korzystne zapisy w miejscowym planie oraz studium uwarunkowań umożliwiające elastyczne zagospodarowanie terenu dzięki przeznaczeniu go pod zabudowę usługową (U), produkcyjno-magazynową (P) oraz mieszkaniową wielorodzinną (MW), co sprzyja kompleksowej transformacji i zwiększa atrakcyjność inwestycyjną obszaru.	W2. Ograniczenia w planowaniu z powodu braku prawa własności Gminy Bieruń do analizowanego obszaru.
S3. Silne więzi wspólnotowe pracowników KWK Piast.	W3. Brak transparentności w zakresie wyników badań geotechnicznych.
S4. Zróżnicowana struktura działalności gospodarczej na analizowanym obszarze (przemysł, usługi).	W4. Nieuporządkowany parking w sąsiedztwie KWK Piast.
S5. Niezagospodarowane tereny o dużej powierzchni w otoczeniu obszaru KWK Piast.	W5. Negatywne oddziaływanie prowadzonej działalności górniczej na środowisko (jakość gleby, powietrza i wód).
S6. Wyróżniające się dziedzictwo przemysłowe w ramach analizowanego obszaru.	W6. Ryzyko występowania podtopień.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
S7. Duży potencjał terenów zielonych w ramach analizowanego obszaru.	W7. Negatywne przekształcenie krajobrazu przez zwałowiska i wyrobiska górnicze.
S8. Wysoki potencjał struktury przestrzennej analizowanego obszaru sprzyjający centralizacji usług i aktywności publicznych.	W8. Niska częstotliwość kursów komunikacji miejskiej.
S9. Duży potencjał wykorzystania istniejącej infrastruktury kolejowej.	W9. Ograniczone możliwości przekwalifikowania w lokalnych/pobliskich placówkach edukacyjnych.
S10. Duża dostępność infrastruktury energetycznej.	W10. Wysokie koszty adaptacji obecnych budynków KWK Piast o specyficznej funkcji.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. Bardzo dobra dostępność do sieci dróg krajowych i autostrad przez drogę krajową DK44 i realizowaną drogę ekspresową S1.	T1. Postępująca depopulacja w podregionie tyskim.
O2. Dogodne połączenie kolejowe do większych ośrodków miejskich.	T2. Degradacja środowiska związana z bliskim sąsiedztwem dużych przedsiębiorstw przemysłowych oraz prowadzoną działalnością górniczą.
O3. Dostępność funduszy unijnych finansujących projekty transformacji.	T3. Wysoka konkurencyjność większych ośrodków miejskich (Tychy, Katowice).
O4. Duża aktywność lokalnej społeczności.	T4. Nierównomierny rozwój poszczególnych dzielnic miasta Bieruń.
O5. Rozwinięta współpraca władz Miasta Bieruń z lokalną społecznością, biznesem i organizacjami pozarządowymi.	T5. Ograniczone środki budżetowe mniejszych gmin na działania związane z transformacją.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

SZANSE	ZAGROŻENIA
O6. Niski poziom bezrobocia.	T6. Duże ryzyko występowania chaosu przestrzennego wynikającego z niekontrolowanej i rozproszonej zabudowy.
O7. Rozwój technologii gospodarki zeroemisyjnej.	T7. Brak budownictwa komunalnego i społecznego w Bieruniu.
O8. Zaawansowana realizacja drogi ekspresowej S1.	T8. Brak wystarczającej liczby żłobków i przedszkoli publicznych w Bieruniu.
O9. Wysoka dostępność kapitału ludzkiego.	T9. Niechęć pracowników przemysłów tradycyjnych do zmian.
O10. Duże zaawansowanie procesów rewitalizacyjnych w województwie śląskim.	T10. Silne przywiązanie do kopalni jako jedyne go i stabilnego miejsca pracy.

Źródło: opracowanie własne.

1.2. Strategia wynikowa

Na podstawie analizy SWOT uznano, że dla obszaru przy kopalni w Bieruniu właściwa jest **strategia agresywna/rozwojowa**, zakładająca wykorzystanie mocnych stron w celu pełnego spożytkowania dostępnych szans. Oznacza to dynamiczny rozwój w oparciu o atuty przestrzenne, infrastrukturalne i społeczne oraz ich powiązanie z procesami rewitalizacji i transformacji regionu. Bliskość głównych szlaków drogowych i kolejowych, w tym planowanej drogi ekspresowej, sprzyja rozwojowi logistyki, poprawie dostępności transportowej i przyciąganiu inwestorów. Niezagospodarowane tereny oraz zróżnicowana struktura gospodarcza, wspierane środkami zewnętrznymi, mogą zostać przeznaczone na inwestycje produkcyjne, usługowe i technologiczne, w tym w obszarze gospodarki zeroemisyjnej.

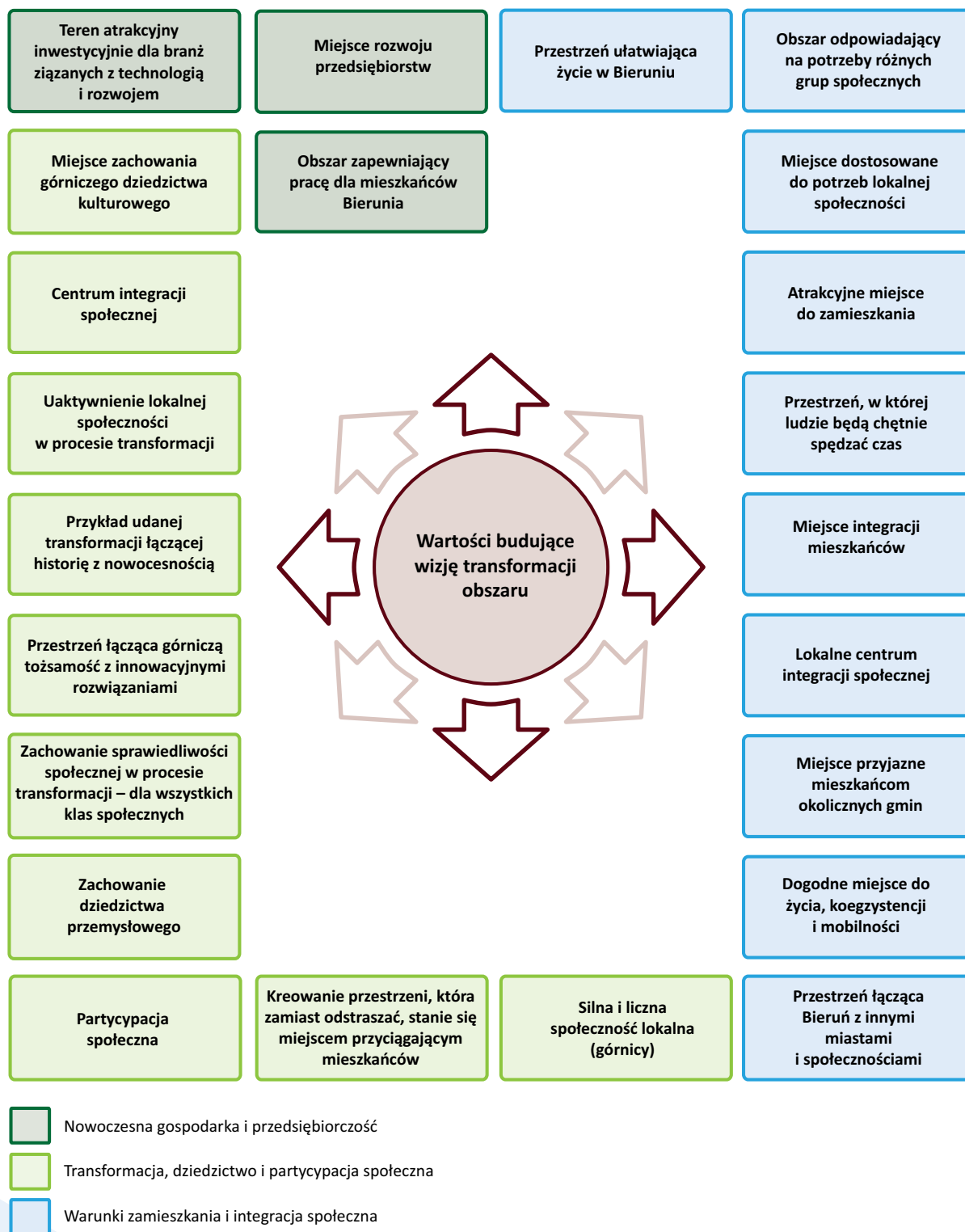
Silny kapitał społeczny, tradycje wspólnotowe i aktywność mieszkańców w połączeniu ze współpracą władz z biznesem i organizacjami pozarządowymi stwarzają warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i nowych inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dziedzictwo przemysłowe może zostać wykorzystane w budowaniu oferty

turystycznej i kulturalnej, a potencjał terenów zielonych w projektach rekreacyjnych i ekologicznych. Układ przestrzenny sprzyjający centralizacji usług daje natomiast możliwość stworzenia lokalnego centrum integracji i kultury. Wreszcie dostępna infrastruktura energetyczna, w powiązaniu z dużymi zasobami siły roboczej, pozwala na rozwój parków przemysłowych i stref innowacji. Strategia ta zakłada więc skoordynowane działania, które łączą poprawę dostępności komunikacyjnej, rozwój inwestycji i miejsc pracy z wykorzystaniem kapitału społecznego i dziedzictwa oraz wdrażaniem nowoczesnych, proekologicznych rozwiązań.

1.3. Wizja transformacji obszaru

Wartości budujące wizję transformacji zaprezentowane na Rysunku 1 powstały jako rezultat uporządkowanych odpowiedzi udzielonych przez interdyscyplinarne zespoły studentów UE Katowice i Politechniki Śląskiej na następujące pytanie warsztatowe: „za najważniejsze w transformacji/rozwój analizowanego obszaru uważam...”.

Rysunek 1. Wartości budujące wizję transformacji obszaru KWK Piast w Bieruniu wraz z otoczeniem

Źródło: opracowanie własne.

Mając na uwadze postulowane wartości wizję transformacji obszaru zdefiniowano następująco:

Obszar będzie miejscem rozwoju wspólnoty, w której nowoczesne i przyjazne do życia otoczenie sprzyja integracji międzyludzkiej, aktywności społecznej i gospodarczemu rozkwitowi opartemu na szacunku dla dziedzictwa, innowacyjności oraz wspólnym zaangażowaniu mieszkańców w kształtowanie przyszłości.

1.4. Priorytety i cele strategiczne

Priorytety transformacji obszaru zostały stworzone w oparciu o wyniki warsztatów, na których powstały grupy wartości budujące wizję transformacji analizowanego obszaru. Cele strategiczne powstały jako rezultat uporządkowanych odpowiedzi udzielonych przez interdyscyplinarne zespoły studentów UE Katowice i Politechniki Śląskiej na pytanie warsztatowe: „co chcemy osiągnąć w ramach realizacji poszczególnych priorytetów?”. Priorytety strategiczne zostały sformułowane w następujący sposób:

Priorytet P1. Nowoczesna gospodarka i przedsiębiorczość

Celem tego priorytetu jest stworzenie dynamicznego i konkurencyjnego środowiska gospodarczego poprzez rozwój atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. Szczególny nacisk kładziony jest na branże związane z nowymi technologiami, logistyką i transportem. Poprzez poprawę warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, teren ma przyciągać inwestorów oraz wspierać lokalne inicjatywy biznesowe. Istotnym aspektem jest również tworzenie nowych, stabilnych miejsc pracy, odpowiadających potrzebom mieszkańców podregionu tyskiego.

Priorytet P2. Transformacja, dziedzictwo kulturowe regionu i partycypacja społeczna

Ten priorytet koncentruje się na przekształceniu przemysłowego krajobrazu z poszanowaniem jego historii i dziedzictwa kulturowego (w tym przemysłowego). Zakłada adaptację obiektów pokopalnianych z wykorzystaniem innowacyjnych technologii, które nadadzą im nowe funkcje społeczne i gospodarcze. Kluczowe jest

również zaangażowanie mieszkańców w planowanie i realizację przemian, co ma sprzyjać budowie silnej, współodpowiedzialnej wspólnoty lokalnej. Zrównoważony rozwój obszaru będzie oparty na synergii tradycji z nowoczesnością.

Priorytet P3. Warunki zamieszkania i integracja społeczna

W ramach tego priorytetu przewiduje się stworzenie przyjaznego miejsca do życia, które odpowiada potrzebom różnych grup społecznych. Inwestycje mają obejmować zarówno poprawę jakości infrastruktury mieszkaniowej, jak i rozwój przestrzeni wspólnych, w tym zielonych terenów rekreacyjnych. Wsparcie działań integracyjnych i społecznych pozwoli na budowanie więzi międzyludzkich oraz aktywizację mieszkańców. Szczególną rolę odegra lokalne centrum integracji, które będzie przestrzenią dla inicjatyw społecznych, kulturowych i obywatelskich.

Do poszczególnych priorytetów przyporządkowano cele strategiczne, co zaprezentowano w Tabeli 2.

Tabela 2. Układ celów strategicznych

Priorytet P1. Nowoczesna gospodarka i przedsiębiorczość	CS1.1. Atrakcyjne tereny inwestycyjne dla branż związanych z nowymi technologiami, transportem i logistyką. CS1.2. Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości. CS1.3. Nowe i atrakcyjne miejsca pracy dla mieszkańców podregionu tyskiego.
Priorytet P2. Transformacja, dziedzictwo kulturowe i partycypacja społeczna	CS2.1. Obiekty zaadaptowane z zachowaniem dziedzictwa górniczego i zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań. CS2.2. Lokalna społeczność zaangażowana w zrównoważony rozwój obszaru. –
Priorytet P3. Warunki zamieszkania i integracja społeczna	CS3.1. Dogodne miejsce do zamieszkania, spełniające różnorodne potrzeby wszystkich grup społecznych. CS3.2. Przyciągające tereny zielone z towarzyszącą funkcją rekreacyjną. CS3.3. Lokalne centrum integracji i aktywności społecznej.

Źródło: opracowanie własne.

1.5. Przedsięwzięcia transformacji

Rezultatem prac warsztatowych interdyscyplinarnych zespołów było stworzenie i pogrupowanie przedsięwzięć (wraz ze wstępną charakterystyką) według następujących kategorii: społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, inne. Opracowane przedsięwzięcia przedstawiono poniżej.

Przedsięwzięcia o charakterze społecznym

»» PS_1_Osiedle wielorodzinne „Przy Szybie” (na południowy – wschód od terenu KWK Piast)

Nowe osiedle mieszkaniowe zlokalizowane w sąsiedztwie dawnego szybu kopalni nawiąże do tożsamości miejsca. Zabudowa wielorodzinna z elementami zieleni i przestrzeni wspólnych stworzy atrakcyjne środowisko życia dla różnych grup wiekowych i rodzinnych w otoczeniu dziedzictwa przemysłowego.

»» PS_2_Ekologiczne osiedle wielorodzinne „Przy szkole” (na zachód od terenu KWK Piast)

Nowe osiedle zaprojektowane w duchu zrównoważonego rozwoju z wykorzystaniem materiałów ekologicznych, odnawialnych źródeł energii i retencji wody. Bliskość szkoły oraz wspólne przestrzenie zielone będą sprzyjały integracji i aktywności mieszkańców.

»» PS_3_Osiedle jednorodzinne (na zachód od terenu KWK Piast)

Kameralne osiedle domów jednorodzinnych powstanie w zachodniej części terenu, integrując się z zielenią i otoczeniem. Przestrzeń będzie przyjazna rodzinom, z układem drogowym i rekreacyjnym odpowiadającym na potrzeby codziennego życia.

»» PS_4_Zielona oś z trzema placami publicznymi

Główna oś kompozycyjna połączy nowe osiedla z przestrzeniami wspólnymi. Place będą łączyły funkcje: rekreacyjne, społeczne i kulturalne oraz wspomogą rozwój centrum tej części Bierunia, spełniając potrzeby jego mieszkańców.

»» **PS_5_Pas usług wzdłuż nowopowstałego pasa zieleni (przy terenie KWK Piast)**

Nowe funkcje usługowe powstaną wzdłuż zielonego pasa łączącego osiedla z terenami postindustrialnymi. Zabudowa handlowo-usługowa będzie dostępna pieszo, a zieleń pełnić będzie również funkcję ekologiczną i rekreacyjną.

»» **PS_6_Centrum kulturowe na terenie KWK Piast – park liniowy z ekspozycją zewnętrzną**

Na dawnym terenie kopalni powstanie park kulturowy z ekspozycjami plenerowymi i ścieżką edukacyjną. Projekt podkreśli dziedzictwo miejsca, przekształcając przestrzeń przemysłową w centrum aktywności kulturalnej i edukacyjnej.

Przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym

»» **PG_1_Inkubator przedsiębiorczości z wykorzystaniem budynków KWK Piast**

Adaptacja istniejącej zabudowy kopalnianej oraz przekształcenie i wykorzystanie terenów pokopalnianych umożliwią rozwój lokalnych firm i start-upów. Inkubator będzie wspierał aktywizację gospodarczą oraz transfer wiedzy i kompetencji.

»» **PG_2_Centrum szkoleniowe na terenie KWK Piast**

Nowe centrum edukacyjne umożliwi szkolenia zawodowe, techniczne i ekologiczne. Ułatwi przekwalifikowanie mieszkańców i dostosowanie do zmieniającego się rynku pracy. Będzie też pełnić funkcję centrum integracji społecznej, oferując warsztaty, doradztwo zawodowe i współpracę z lokalnymi firmami.

»» **PG_3_Centrum logistyczne na terenie KWK Piast z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury kolejowej (działki inwestycyjne z dostępem do towarowej komunikacji kolejowej)**

Zlokalizowane przy istniejącej infrastrukturze kolejowej centrum logistyczne wykorzysta potencjał transportowy terenu. Zapewni przestrzeń magazynowe oraz zaplecze dla działalności dystrybucyjnej. Dzięki wykorzystaniu kolei jako

głównego środka transportu towarów, ograniczony zostanie ruch samochodów dostawczych na terenie, co przyczyni się do zmniejszenia emisji spalin, hałasu i zużycia infrastruktury drogowej. Transport kolejowy jako bardziej ekologiczna alternatywa, wspiera realizację celów zrównoważonego rozwoju.

»» **PG_4_Przekazanie części terenów kopalnianych lokalnym inwestorom – stworzenie modeli SPV związanych z przekazaniem terenów pokopalnianych gminie wraz z przygotowaniem oferty inwestycyjnej**

Część terenów pokopalnianych zostanie przekazana gminie i udostępniona lokalnym inwestorom. Planowane jest stworzenie modeli SPV (Spółki Specjalnego Przeznaczenia), czyli podmiotów celowych zarządzających terenem i koordynujących działania inwestycyjne. Dzięki przygotowanej ofercie inwestycyjnej, uwzględniającej potrzeby lokalnych przedsiębiorców oraz walory przestrzenne i infrastrukturalne terenu, możliwe będzie aktywizowanie działalności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy w regionie. To rozwiązanie ułatwi także transparentne i efektywne zarządzanie przekształconym obszarem.

Przedsięwzięcia o charakterze infrastrukturalnym

»» **PINF_1_Centrum Przesiadkowe przy przystanku kolejowym**

Powstanie nowoczesny węzeł przesiadkowy łączący kolej, autobusy, ruch pieszy i rowerowy. Poprawi dostępność transportową całego obszaru, ułatwiając codzienne dojazdy mieszkańców oraz osób pracujących w nowo powstających obiektach. Zwiększona mobilność sprzyja ograniczaniu użycia samochodów prywatnych i wspiera rozwój zrównoważonej komunikacji miejskiej.

»» **PINF_2_HUB Zrównoważonej Mobilności przy nadszybiu KWK Piast (zajeżdźnia autobusowa, parking podziemny, centrum rowerowe)**

Wielofunkcyjna przestrzeń obejmie zajeżdźnię autobusową, parking podziemny i centrum rowerowe. Całość będzie wspierać ekologiczne formy mobilności i ograniczać emisję. Infrastruktura zostanie zaprojektowana tak, aby zachęcać mieszkańców do korzystania z transportu publicznego i rowerów zamiast samochodów, co pozytywnie wpłynie na jakość powietrza i komfort życia w okolicy.

»» PINF_3_Budowa nowego systemu drogowego na terenie KWK Piast

Budowa sieci dróg wewnętrznych ułatwi komunikację i przygotuje teren pod inwestycje. Infrastruktura drogowa zostanie włączona w ogólny układ transportowy miasta oraz skomunikowana z nowobudowaną drogą ekspresową S1, co znacząco poprawi dostępność i atrakcyjność inwestycyjną obszaru.

»» PINF_4_Rozbudowa układu drogowego obsługującego tereny inwestycyjne

Nowe odcinki dróg poprawią dojazd do terenów gospodarczych i mieszkalnych. Układ drogowy zostanie dostosowany do planowanego zagospodarowania, a ruch samochodowy maksymalnie zoptymalizowany dzięki zastosowaniu przemyślanych, zrównoważonych rozwiązań komunikacyjnych.

»» PINF_5_Park Zielonej Energii – farma fotowoltaiczna (na północ od terenu KWK Piast)

Na północnych terenach powstanie farma fotowoltaiczna zaspokajająca lokalne potrzeby energetyczne. Instalacja odnawialnych źródeł energii wpisuje się w strategię zrównoważonego rozwoju regionu. Dzięki niej nowopowstające osiedla mieszkaniowe oraz inwestycje gospodarcze będą mogły funkcjonować w sposób bardziej efektywny energetycznie i niezależny, co zwiększy ich atrakcyjność i odporność na kryzysy.

Regionalne
Obserwatorium
Proceśu Transformacji

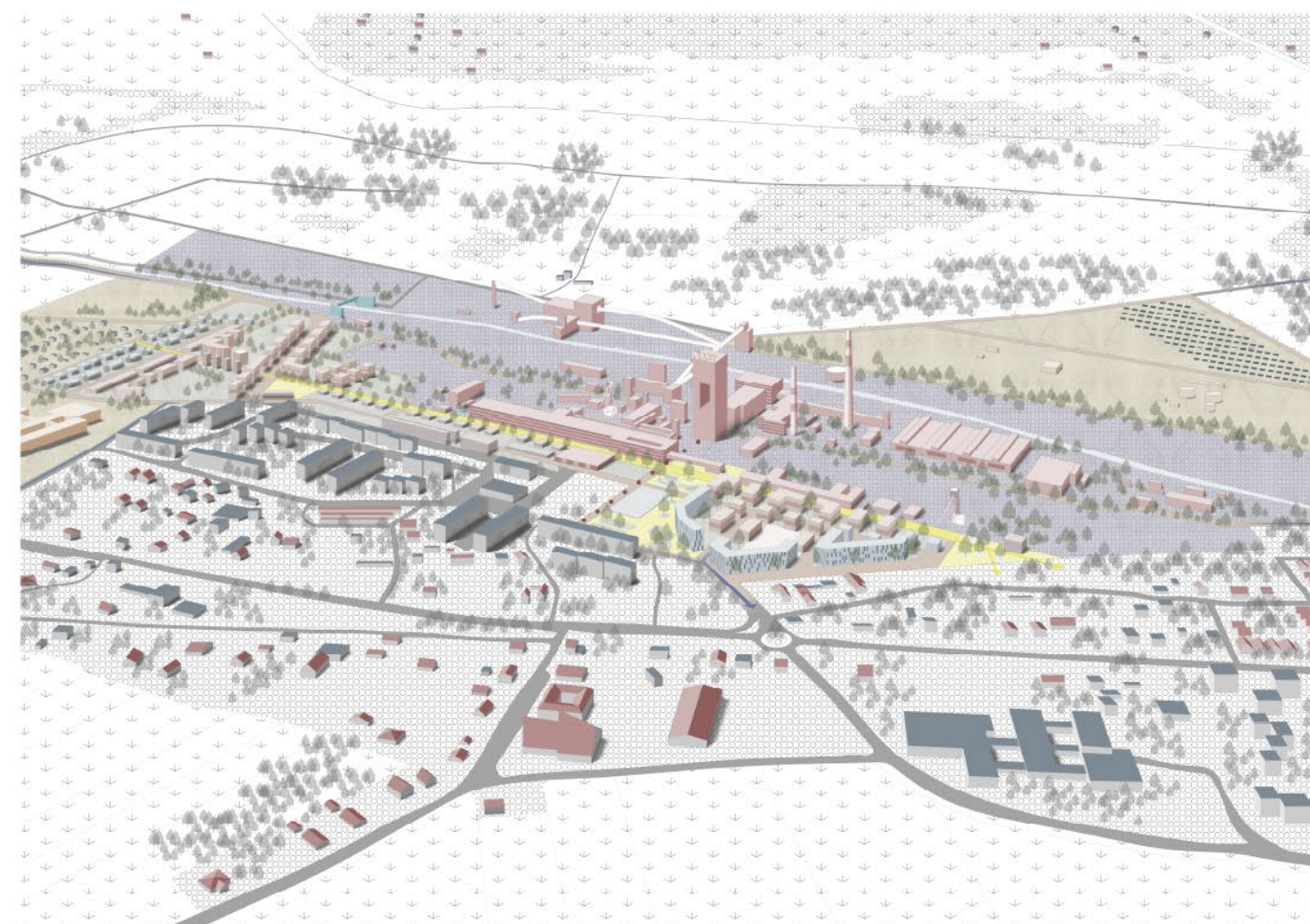
Koncepcja zagospodarowania obszaru
KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu
WARIANT 1

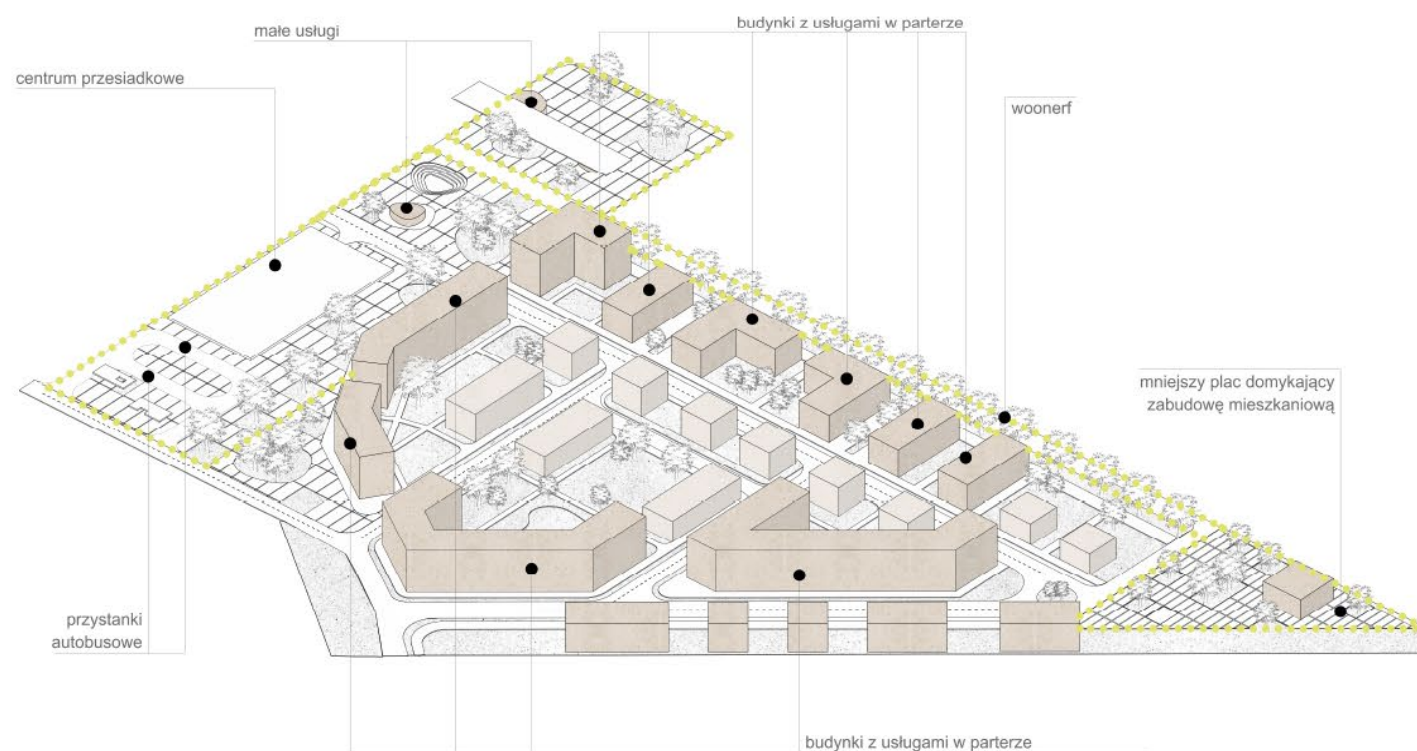
 Województwo
Śląskie

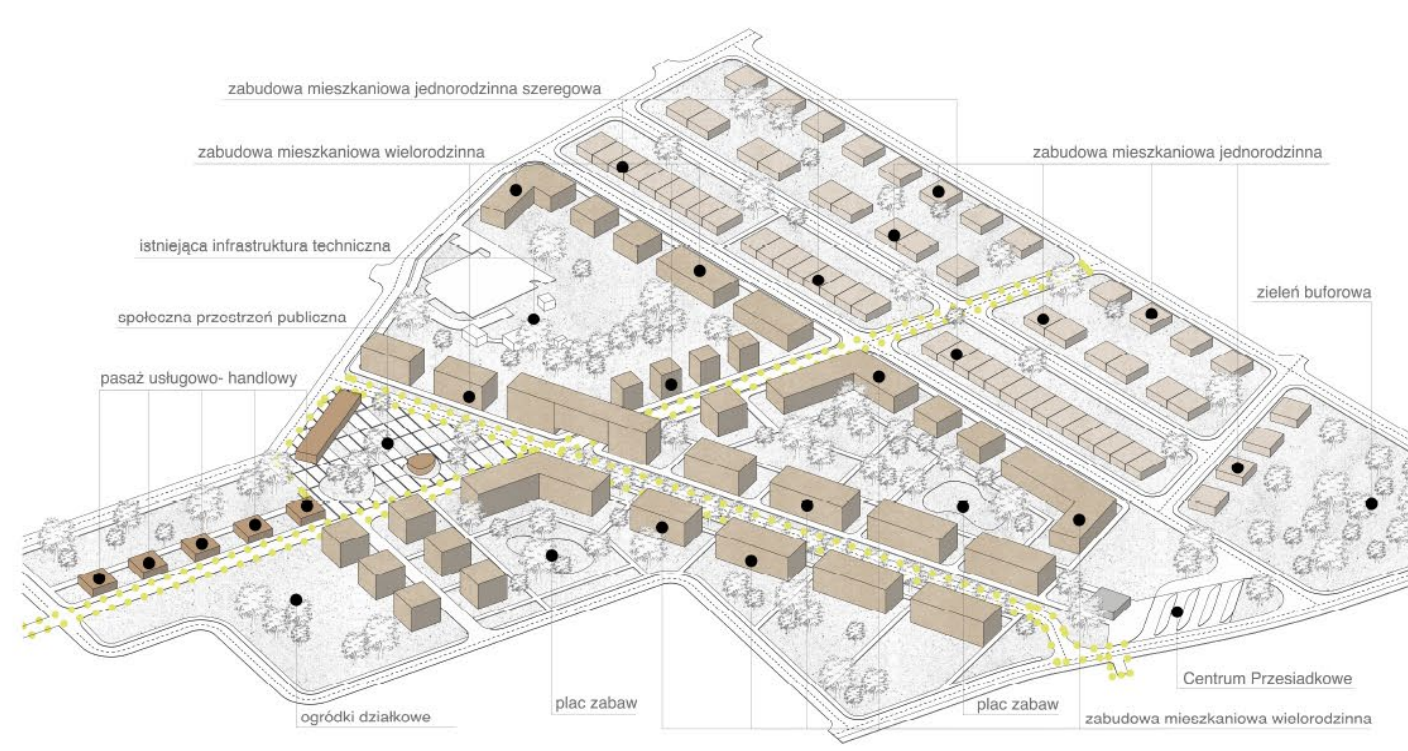
PLAN REGULACYJNY UZUPEŁNIAJĄCY I ILUSTRUJĄCY ZAPISY PLANU MIEJSCOWEGO, SPORZĄDZONY DLA CAŁOŚCI OBSZARU OPRACOWANIA I SKALA 1:4000

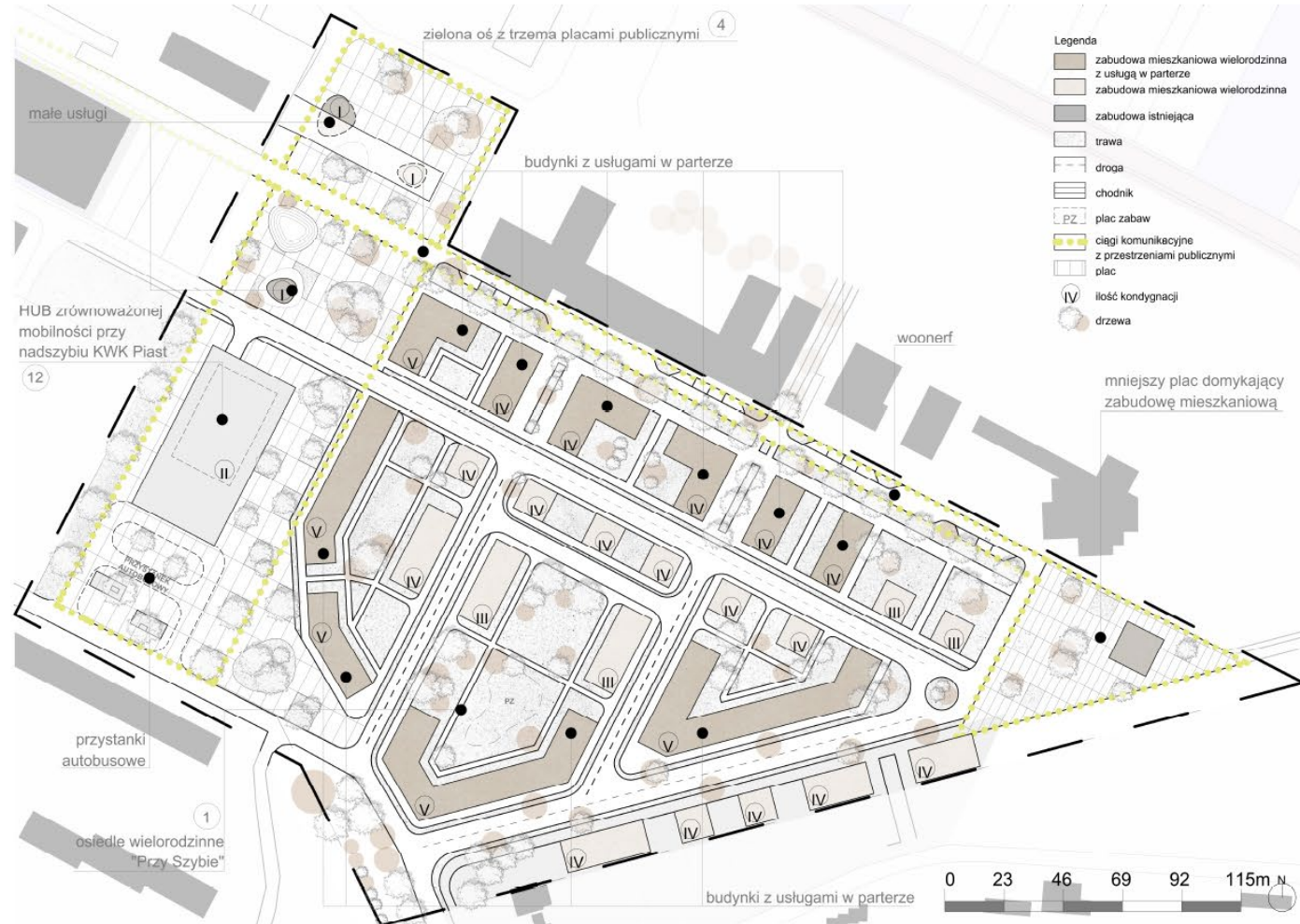
WIZUALIZACJA CAŁOŚCI Z LOTU PTAKA

SCHEMAT ZAGOSPODAROWANIA TERENU OSIEDLA WIELORODZINNEGO "PRZY SZYBIE" (1)

SCHEMAT ZAGOSPODAROWANIA TERENU OSIEDLA WIELORODZINNEGO "PRZY SZKOLE" (2)(3)

KONCEPCJA URBANISTYCZNO ARCHITEKTONICZNA ZAGOSPODAROWANIA TERENU OSIEDLA WIELORODZINNEGO "PRZY SZYBIE" I SKALA 1:1000 (1)

1. Osiedle wielorodzinne „Przy Szybie” (południowy wschód od dawnej KWK Piast)
Na południowo-wschodnim obszarze dawnej kopalni KWK Piast zaplanowano nowoczesne osiedle wielorodzinne „Przy Szybie”, będące jednym z kluczowych elementów transformacji tego poprzemysłowego terenu. Koncepcja urbanistyczna zakłada stworzenie zrównoważonej, funkcjonalnej i atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, w której harmonijnie łączą się funkcje mieszkaniowe, usługowe, społeczne i komunikacyjne. Układ osiedla oparto na zwartej zabudowie pierzejowej zlokalizowanej na granicach opracowywanego terenu. Partery budynków zaprojektowano z przeznaczeniem na lokale usługowe, co nie tylko zwiększa dostępność codziennych funkcji, ale również aktywizuje przestrzeń publiczną. W centrum założenia zaprojektowano główny plac – reprezentacyjny, zieloną przestrzeń wspólną z elementami małej architektury, miejscami do wypoczynku i rekreacji, a także węzeł przesiadkowy, który integruje komunikację pieszą i autobusową. Wschodnią część osiedla uzupełnia mniejszy plac o rekreacyjnym charakterze, połączony z placem głównym poprzez zieloną oś – wóweń pełniący zarówno funkcję komunikacyjną, jak i społeczną. Jest to przestrzeń zaprojektowana z myślą o codziennym użytkowaniu, integrująca mieszkańców i wspierająca różnorodne formy aktywności. Zwiększeniem osi jest budynek z wyrazistą dominacją architektoniczną, który podkreśla centralność i znaczenie całego założenia w strukturze przestrzennej. Projekt „Przy Szybie” stanowi przykład nowoczesnej urbanistyki wpisującej się w proces rewitalizacji terenów pokopalnianych, oferując wysoką jakość życia w otoczeniu zieleni, dobrej architektury oraz bogatej oferty usługowej. Osiedle wspiera integrację społeczną, aktywność lokalną oraz zrównoważoną mobilność, tworząc dynamiczną, otwartą i przyjazną przestrzeń miejską.

2. Rewitalizacja zachodniego obszaru KWK Piast – „Przy szkole” i zabudowa jednorodzinna
Po zachodniej stronie dawnej kopalni KWK Piast zaprojektowano kompleksową rewitalizację terenu, której celem jest stworzenie nowej, różnicowanej funkcjonalnie i atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, łączącej rozwiązania ekologiczne, społeczne

i komunikacyjne. W tej części opracowania przewidziano realizację dwóch osiedli mieszkaniowych o odmiennym charakterze. Pierwsze z nich – wielorodzinne osiedle „Przy szkole” – zostało zaprojektowane zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Wykorzystanie materiałów ekologicznych, odnawialnych źródeł energii oraz rozwiązań wspierających retencję wody czyni to założenie nowoczesnym i przyjaznym środowisku. Bliskość placówki edukacyjnej oraz rozbudowane, wspólne przestrzenie zielone sprzyjają integracji mieszkańców i wspierają sąsiedzką aktywność. Drugie z założeń to kameralne osiedle domów jednorodzinnych, które naturalnie wpisuje się w zielone otoczenie zachodniego fragmentu terenu. Przemyślny układ komunikacyjny oraz przestrzenie rekreacyjne zapewnią komfort codziennego życia i odpowiadają na potrzeby rodzin. Całość obu założeń powiązana jest zieloną osią kompozycyjną – ciągiem pieszo-rekreacyjnym z trzema placami publicznymi, które łączą funkcje społeczne, rekreacyjne i kulturalne. Oś ta nie tylko integruje nowe osiedla, ale także tworzy lokalne centrum dzielnicy – miejsce spotkań, aktywności i wspólnego spędzania czasu. Integralną część projektu stanowi nowoczesne centrum przesiadkowe zlokalizowane przy przystanku kolejowym, które umożliwia wygodne połączenie różnych środków transportu – kolei, autobusów, rowerów i ruchu pieszo. Uzupełnieniem infrastruktury mobilności będzie również HUB Zrównoważonej Mobilności przy nadszymbiu KWK Piast, obejmujący zajazdną autobusową, podziemny parking i centrum rowerowe. Wspólnie obiekty te wspierają rezygnację z transportu indywidualnego na rzecz form niskiemisyjnych, co pozytywnie wpłynie na jakość życia w tej części miasta. Całość dopełnia rozbudowany układ drogowy, dostosowany do planowanego zagospodarowania i zapewniający sprawny dojazd do terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych. Rewitalizacja zachodniej części KWK Piast to modelowy przykład zintegrowanego podejścia do planowania miejskiego – łączy ekologiczne budownictwo, funkcjonalną przestrzeń społeczną i nowoczesną infrastrukturę komunikacyjną, tworząc przyjazne, dynamiczne i dobrze skomunikowane miejsce do życia.

WIDOK NA PLAC GŁÓWNY (4)

WIDOK NA CENTRUM PRZESIADKOWE (12)

KONCEPCJA URBANISTYCZNO ARCHITEKTONICZNA ZAGOSPODAROWANIA TERENU OSIEDLA WIELORODZINNEGO "PRZY SZKOLE" I SKALA 1:1000 (2)(3)

WIDOK NA PLAC MIEJSKI (4)

WIDOK Z PLACU AUTOBUSOWEGO (11)

Regionalne
Obserwatorium
Proceśu Transformacji

Strategia transformacji obszaru
KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu
WARIANT 2

1.1. Diagnoza – bilans strategiczny

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy analizowanego obszaru KWK Piast w Bieruniu wraz z otoczeniem dokonano weryfikacji sformułowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych do postaci listy sił i słabości analizowanego obszaru oraz szans i zagrożeń wpływających z otoczenia. W Tabeli 3 wskazano docelowe czynniki strategiczne przyjęte do analizy SWOT.

Tabela 3. Czynniki strategiczne – analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
S1. Droga krajowa DK44 i realizowana droga ekspresowa S1 przebiegająca przez analizowany obszar.	W1. Duże natężenie ruchu drogowego i kolejowego generujące zanieczyszczenia i hałas.
S2. Korzystne zapisy w miejscowym planie oraz studium uwarunkowań umożliwiające elastyczne zagospodarowanie terenu dzięki przeznaczeniu go pod zabudowę usługową (U), produkcyjno-magazynową (P) oraz mieszkaniową wielorodzinną (MW), co sprzyja kompleksowej transformacji i zwiększa atrakcyjność inwestycyjną obszaru.	W2. Ograniczenia w planowaniu z powodu braku prawa własności Gminy Bieruń do obszaru
S3. Silne więzi wspólnotowe pracowników KWK Piast.	W3. Niechęć pracowników KWK Piast do podejmowania działań związanych z przekwalifikowaniem
S4. Zróżnicowana struktura działalności gospodarczej na analizowanym obszarze (przemysł, usługi).	W4. Brak transparentności w zakresie wyników badań geotechnicznych
S5. Niezagospodarowane tereny o dużej powierzchni w otoczeniu obszaru KWK Piast.	W5. Nieuporządkowany parking w sąsiedztwie KWK Piast
S6. Wyróżniające się dziedzictwo przemysłowe w ramach analizowanego obszaru	W6. Negatywne oddziaływanie prowadzonej działalności górniczej na środowisko (jakość gleby, powietrza i wód)
S7. Duży potencjał terenów zielonych w ramach analizowanego obszaru.	W7. Ryzyko występowania podtopień
S8. Wysoki potencjał struktury przestrzennej analizowanego obszaru sprzyjający centralizacji usług i aktywności publicznych.	W8. Negatywne przekształcenie krajobrazu przez zwałowiska i wyrobiska górnicze.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
S9. Duży potencjał wykorzystania istniejącej infrastruktury kolejowej.	W9. Niska częstotliwość kursów komunikacji miejskiej.
S10. Duża dostępność infrastruktury energetycznej.	W10. Nieuporządkowana zieleń w otoczeniu obszaru KWK Piast.

SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. Bliskość Aglomeracji Górnośląskiej.	T1. Degradacja środowiska związana z bliskim sąsiedztwem dużych przedsiębiorstw przemysłowych oraz prowadzoną działalnością górniczą.
O2. Dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych.	T2. Niewystarczająca liczba punktów usługowych w Bieruniu (banki, hotele, stacje paliw)
O3. Dostępność funduszy unijnych finansujących projekty transformacji.	T3. Nierównomierny rozwój poszczególnych dzielnic miasta Bierunia.
O4. Rozwinięta współpraca władz miasta Bieruń z lokalną społecznością, biznesem i organizacjami pozarządowymi.	T4. Ograniczone środki budżetowe Gminy Bieruń na działania związane z transformacją.
O5. Rozwinięta podstrefa tyska KSSE.	T5. Duże ryzyko występowania chaosu przestrzennego wynikającego z niekontrolowanej i rozproszonej zabudowy.
O6. Dobre doświadczenia rewitalizacji na terenie innych dzielnic Bierunia.	T6. Malejące zainteresowanie wśród młodzieży kształceniem w szkołach branżowych.
O7. Duży potencjał wykorzystania istniejących terenów i zasobów wodnych na tereny rekreacyjne.	T7. Brak wystarczającej liczby żłobków i przedszkoli publicznych w Bieruniu.

SZANSE	ZAGROŻENIA
O8. Nowoczesne obiekty sportowe w miastach ościennych sprzyjające integracji mieszkańców oraz poszerzaniu oferty rekreacyjno-turystycznej w podregionie tyskim.	T8. Brak zintegrowanego centrum miasta w Bieruniu.
O9. Rozwój technologii gospodarki zeroemisyjnej.	T9. Niechęć pracowników przemysłów tradycyjnych do zmian.
O10. Duże zaawansowanie procesów rewitalizacyjnych w województwie śląskim.	T10. Silne przywiązanie do kopalni jako jedyne i stabilnego miejsca pracy.

1.2. Strategia wynikowa

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT ustalono, że dla badanego obszaru najbardziej adekwatna jest **strategia konkurencyjna** (WO). Oznacza ona potrzebę aktywnego wykorzystania szans płynących z otoczenia w celu ograniczenia lub przezwyciężenia wewnętrznych słabości. Bliskość aglomeracji górnośląskiej oraz dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych mogą zostać wykorzystane do poprawy jakości transportu publicznego i lepszego powiązania obszaru z większymi ośrodkami, co zmniejszy bariery wynikające z niskiej częstotliwości kursów oraz dużego natężenia ruchu drogowego. Możliwość pozyskania funduszy unijnych i rządowych, a także współpraca miasta z lokalną społecznością i biznesem, stwarzają warunki do poprawy jakości przestrzeni publicznych, uporządkowania zieleni, parkingów i terenów zdegradowanych oraz do realizacji działań przeciwdziałających skutkom działalności górniczej.

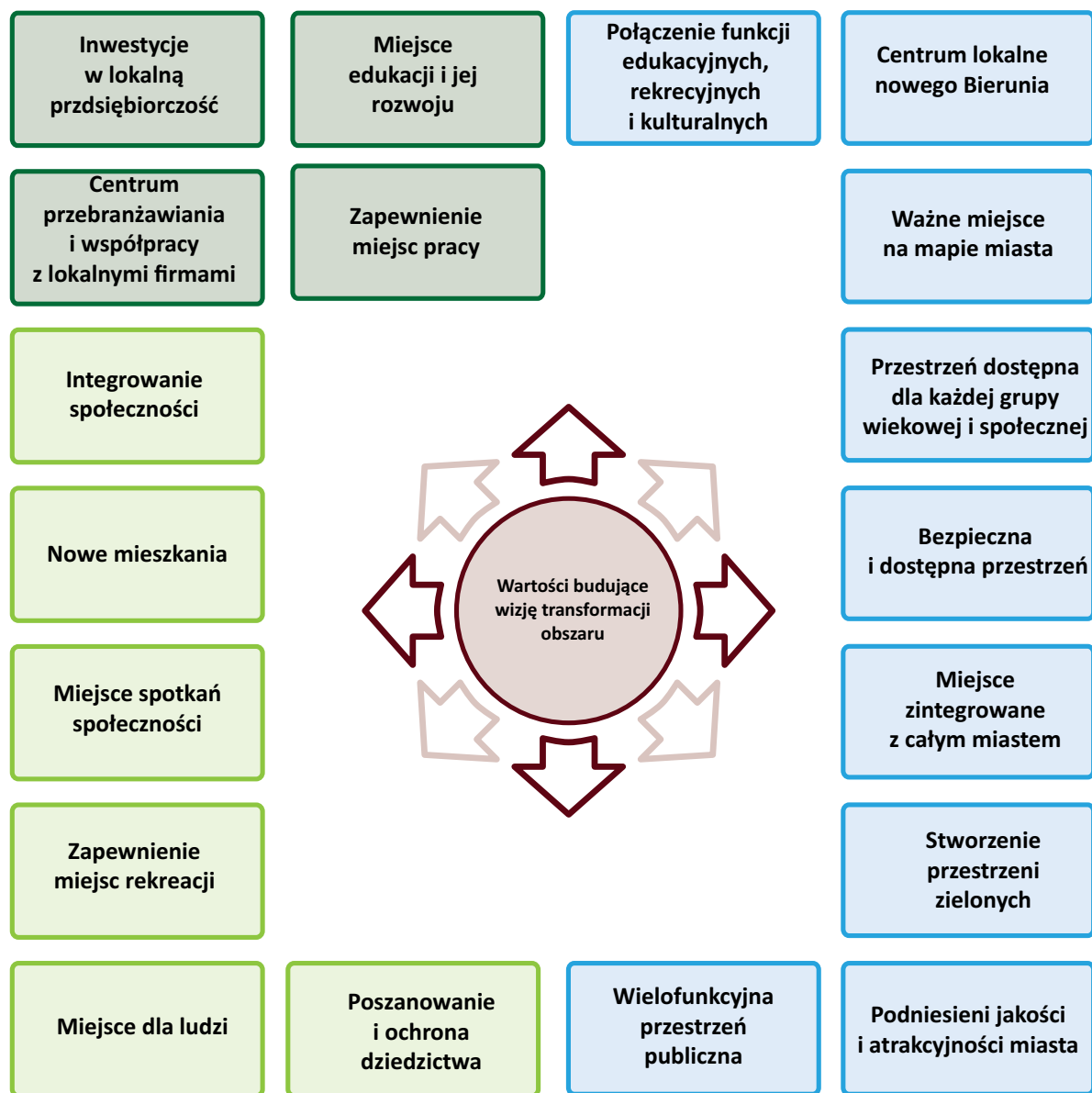
Rozwinięta podstrefa tyska KSSE i procesy rewitalizacyjne w województwie śląskim mogą stać się impulsem do przyciągania nowych inwestycji oraz do tworzenia miejsc pracy poza górnictwem, co pozwoli zmniejszyć problem niechęci pracowników do przekwalifikowania i przywiązania do tradycyjnych zawodów. Z kolei potencjał rekreacyjny terenów zielonych i zasobów wodnych, wsparty nowoczesną infrastrukturą sportową w miastach sąsiednich, sprzyja przekształcaniu przestrzeni o negatywnym krajobrazie poprzemysłowym w atrakcyjne tereny wypoczynkowe, co podnosi jakość życia mieszkańców. Strategia konkurencyjna w tym przypadku

zakłada więc stopniowe niwelowanie wewnętrznych barier poprzez inwestycje infrastrukturalne, rewitalizacyjne i społeczne, przy równoczesnym wykorzystywaniu możliwości rozwojowych wynikających z położenia w centralnej części regionu i dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania.

1.3. Wizja transformacji obszaru

Wartości budujące wizję transformacji zaprezentowane na Rysunku 7 powstały jako rezultat uporządkowanych odpowiedzi udzielonych przez interdyscyplinarne zespoły studentów UE Katowice i Politechniki Śląskiej na następujące pytanie warsztatowe: „za najważniejsze w transformacji/rozwoju analizowanego obszaru uważam...”

Rysunek 7. Wartości budujące wizję transformacji obszaru KWK Piast w Bieruniu wraz z otoczeniem

Grupy wartości

- Silnik Wiedzy i Biznesu
- Adaptacja Społeczno-Kulturowa
- Atrakcyjność Przestrzeni

Źródło: opracowanie własne.

Mając na uwadze postulowane wartości wizję transformacji obszaru zdefiniowano następująco:

W przyszłości obszar będzie sprzyjał adaptacji społeczno-kulturowej, w szczególności będzie atrakcyjną przestrzenią dla mieszkańców, a także silnikiem wiedzy i biznesu dla miasta i regionu.

1.4. Priorytety i cele strategiczne

Priorytety transformacji obszaru zostały stworzone w oparciu o wyniki warsztatów, na których powstały grupy wartości budujące wizję transformacji analizowanego obszaru. Cele strategiczne powstały jako rezultat uporządkowanych odpowiedzi udzielonych przez interdyscyplinarne zespoły studentów UE Katowice i Politechniki Śląskiej na pytanie warsztatowe: „co chcemy osiągnąć w ramach realizacji poszczególnych priorytetów?”.

Priorytety strategiczne zostały sformułowane w następujący sposób:

Priorytet P1.

Atrakcyjność przestrzeni wskazuje na konieczność poprawy estetyki i funkcji przestrzennej obszaru, czyniąc go bardziej przyjaznym, dostępnym i bezpiecznym dla wszystkich mieszkańców Bierunia. Działania na rzecz podniesienia atrakcyjności przestrzeni będą obejmować tworzenie miejsc rekreacji odpowiadających na aktualne i przyszłe potrzeby lokalnej społeczności oraz eliminację barier architektonicznych dla osób o szczególnych potrzebach. Priorytet skupia się na wspieraniu integracji społecznej i podnoszeniu komfortu życia w mieście. Działania łączące zielen, bezpieczeństwo i miejsca rekreacji mają stworzyć przestrzeń przyjazną na co dzień.

Priorytet P2.

Silnik wiedzy i biznesu koncentruje się na rozwoju gospodarczym i edukacyjnym, z naciskiem na innowacyjność oraz dostosowanie edukacji do zawodów przyszłości. Tereny poprzemysłowe zyskują nowe funkcje związane z rozwojem innowacyjnych sektorów gospodarki. Przestrzenie te stają się miejscem wspierania lokalnej aktywności zawodowej i przedsiębiorczości, a ich transformacja sprzyja powstawaniu

nowych form zatrudnienia i kompetencji dostosowanych do zmieniającego się rynku pracy. Priorytet oznacza również konieczność rozwoju przedsiębiorczości wśród lokalnej społeczności zwiększającej konkurencyjność miasta i regionu.

Priorytet P3.

Adaptacja społeczno-kulturowa kładzie nacisk na przekształcenie obszaru przemysłowego na cele związane z zaspokojeniem potrzeb lokalnej społeczności uwzględniające potrzeby społeczne i mieszkaniowe różnych grup społeczno-ekonomicznych. Na obszarze powstanie zabudowa łącząca nowoczesność z dziedzictwem przemysłowym.

Do poszczególnych priorytetów przyporządkowano cele strategiczne, co zaprezentowano w Tabeli 4.

Tabela 4. Układ celów strategicznych

Priorytet P1. Atrakcyjność przestrzeni	CS1.1. Przestrzenie zorganizowanej zieleni. CS1.2. Bezpieczna i dostępna przestrzeń. CS1.3. Wielosezonowa przestrzeń rekreacyjna.
Priorytet P2. Silnik wiedzy i biznesu	CS2.1. Rozwinięty i atrakcyjny rynek pracy. CS2.2. Różnorodna oferta edukacyjna dla społeczności.
Priorytet P3. Adaptacja społeczno-kulturowa	CS3.1. Oferta mieszkaniowa odpowiadająca na potrzeby różnych grup społeczno-ekonomicznych. CS3.2. Obszar łączący dziedzictwo przemysłowe z nowoczesnością. CS3.3. Wielofunkcyjna przestrzeń integrująca lokalną społeczność.

Źródło: opracowanie własne.

1.5. Przedsięwzięcia transformacji

Rezultatem prac warsztatowych interdyscyplinarnych zespołów było stworzenie i pogrupowanie przedsięwzięć (wraz z wstępną charakterystyką) według następujących kategorii: społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, inne.

Przedsięwzięcia o charakterze społecznym

»» PS_1 Szyb PIAST

Przedsięwzięcie zakłada rewitalizację i adaptację jednego z najważniejszych symboli kopalni – szybu Piast – na potrzeby lokalnego centrum dziedzictwa przemysłowego i edukacji. Projekt ma na celu zachowanie tożsamości historycznej miejsca poprzez stworzenie nowoczesnej przestrzeni edukacyjnej, w której będą prezentowane dzieje górnictwa, kultury pracy oraz transformacji regionu. W ramach przedsięwzięcia przewidziano organizację wystaw stałych i czasowych, warsztatów edukacyjnych, prelekcji oraz wydarzeń kulturalnych skierowanych do różnych grup mieszkańców. Przestrzeń będzie dostępna dla lokalnej społeczności oraz turystów, pełniąc funkcję integrującą, upamiętniającą oraz wspierającą procesy uczenia się i refleksji nad przemianami regionu. Projekt ma również wymiar społeczny – aktywizuje mieszkańców i wzmacnia poczucie dumy z lokalnego dziedzictwa.

»» PS_2 Lokalne Centrum Sportu i Rekreacji

Stanowi przestrzeń przeznaczoną do realizacji działań z zakresu aktywności fizycznej, rekreacji oraz integracji społecznej. Projekt zakłada organizację zajęć sportowych, rekreacyjnych i prozdrowotnych skierowanych do różnych grup wiekowych, a także wydarzeń o charakterze rekreacyjno-sportowym mających na celu wspieranie aktywizacji lokalnej społeczności. W ramach przedsięwzięcia przewidziano udostępnienie odpowiednio wyposażonej infrastruktury umożliwiającej podejmowanie regularnej aktywności fizycznej oraz zagospodarowanie czasu wolnego w sposób sprzyjający zdrowiu i integracji mieszkańców.

»» PS_3 Przestrzeń społeczna „Bieruń+”

Stanowi przestrzeń dialogu i współpracy między pokoleniami mającą na celu wzmacnianie więzi społecznych oraz wymianę wiedzy, doświadczeń i umiejętności. W ramach działalności organizowane będą warsztaty, spotkania oraz inicjatywy angażujące zarówno seniorów, jak i młodzież. Projekt służy budowaniu mostów między pokoleniami poprzez wspólne działania, promowanie aktywnego stylu życia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

»» PS_4 Tożsamość miejsca – szlak historii kopalni

To projekt ukierunkowany na upowszechnianie wiedzy o lokalnym dziedzictwie przemysłowym i górniczym. Zakłada wykorzystanie interaktywnych form przekazu, w tym multimedialnych prezentacji i wystaw, a także tras edukacyjnych prowadzących dawnymi szlakami przemysłowymi. Przedsięwzięcie obejmuje prezentację historycznych technologii, narzędzi pracy oraz elementów codziennego życia społeczności pracowniczych. Projekt ma na celu wzmacnianie świadomości historycznej i kulturowej regionu poprzez połączenie treści edukacyjnych z doświadczeniem przestrzeni postindustrialnej.

»» PS_5 Zajęcia sportowo-edukacyjne dla dzieci

Przedsięwzięcie stanowi element programu łączącego aktywność fizyczną z działaniami wspierającymi rozwój społeczny i poznawczy. W ramach przedsięwzięcia przewidziano realizację gier zespołowych, zabaw ruchowych oraz ćwiczeń ukierunkowanych na rozwój koordynacji i sprawności motorycznej. Działania te uzupełnione będą o treści edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia oraz zasad fair play. Projekt zakłada wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci poprzez kształtowanie prozdrowotnych nawyków oraz postaw opartych na współpracy, odpowiedzialności i wytrwałości.

»» PS_6 Rodzinny Piknik z Rajdem Górniczym – Święto Pamięci i Tradycji

To przedsięwzięcie o charakterze edukacyjno-kulturalnym, którego celem jest upamiętnienie dziedzictwa górniczego oraz osób zaangażowanych w walkę o prawa pracownicze. W ramach inicjatywy zaplanowano rajd symboliczny

odnoszący się do historii strajków górniczych, prezentacje tradycyjnych umiejętności zawodowych, warsztaty tematyczne dla dzieci oraz ekspozycje związane z kulturą regionalną, w tym stoiska kulinarne. Przewidziano również elementy artystyczne, takie jak występy orkiestr dętych i wspólne śpiewy pieśni tradycyjnych. Przedsięwzięcie będzie służyć pielęgnowaniu pamięci historycznej oraz wzmacnianiu więzi międzypokoleniowych poprzez integrację społeczności wokół wspólnych wartości i lokalnej tożsamości.

Przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym

»» PG_1 HUB Przedsiębiorczości i Innowacji

To projekt ukierunkowany na wspieranie rozwoju lokalnych inicjatyw biznesowych oraz promowanie innowacyjności. Zakłada udostępnienie przestrzeni do pracy dla startupów, mikroprzedsiębiorstw i osób rozwijających nowe pomysły. W ramach działań realizowane będą szkolenia, warsztaty oraz sesje mentoringowe prowadzone przez praktyków i ekspertów z różnych dziedzin, w tym lokalne fundacje wspierające rozwój przedsiębiorczości. Projekt obejmuje również infrastrukturę umożliwiającą rozwój działalności, w tym przestrzeń coworkingową, laboratorium prototypowe oraz doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy. Celem inicjatywy jest stworzenie środowiska sprzyjającego wymianie wiedzy, współpracy i wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań w skali lokalnej.

»» PG_2 Inkubator przedsiębiorczości

To projekt wspierający rozwój startupów oraz młodych firm znajdujących się na początkowym etapie działalności. Jego celem jest stworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu i rozwijaniu działalności gospodarczej poprzez zapewnienie przestrzeni biurowej oraz dostępu do zaplecza technicznego, w tym sal konferencyjnych i sprzętu multimedialnego. W ramach inicjatywy realizowane będą działania edukacyjno-doradcze, takie jak szkolenia tematyczne, indywidualne konsultacje z mentorami oraz wydarzenia o charakterze networkingowym. Przedsięwzięcie będzie sprzyjać budowaniu relacji w środowisku przedsiębiorców oraz ułatwiać korzystanie z wiedzy eksperckiej niezbędnej do prowadzenia działalności w warunkach zmiennego otoczenia gospodarczego.

»» PG_3 Strefa przemysłowa

Celem przedsięwzięcia jest zagospodarowanie wybranych terenów pokopalnianych pod rozwój nowoczesnej strefy przemysłowej skoncentrowanej na innowacyjnych technologiach, gospodarce niskoemisyjnej oraz zielonej transformacji. Projekt zakłada stworzenie warunków do lokalizacji firm z sektora przemysłów przyszłości – m.in. odnawialnych źródeł energii, recyklingu, automatyki czy nowoczesnych technologii produkcyjnych. Przewiduje się budowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz przestrzeni produkcyjno-magazynowych, a także działania wspierające inwestorów i przedsiębiorców. Kluczowym elementem będzie stworzenie nowych i wysokiej jakościowych miejsc pracy dla mieszkańców regionu, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które utracą zatrudnienie po zamknięciu kopalni. Przedsięwzięcie będzie również pełnić funkcję impulsu rozwojowego dla całego subregionu, wspierając jego konkurencyjność i lokalną gospodarkę.

»» PG_4 Strefa gastronomii i usług

Przedsięwzięcie polega na wydzieleniu i zagospodarowaniu przestrzeni przeznaczonej na rozwój działalności gastronomicznej, usługowej oraz drobnego handlu. Strefa ta ma być miejscem tętniącym życiem, które przyciąga mieszkańców i odwiedzających, oferując różnorodne formy spędzania czasu – od restauracji i kawiarni, przez punkty usługowe, po wydarzenia plenerowe. Projekt sprzyja wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości, tworzeniu nowych miejsc pracy oraz budowaniu tożsamości miejsca poprzez promowanie regionalnych produktów i kuchni. Infrastruktura zostanie zaprojektowana z myślą o estetyce, dostępności i funkcjonalności, a także z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Przedsięwzięcia o charakterze infrastrukturalnym

»» PINF_1 Wielofunkcyjny kompleks mieszkaniowy

To przedsięwzięcie integrujące funkcje mieszkaniowe, usługowe i rekreacyjne w ramach jednej spójnej przestrzeni. Założenie obejmuje budowę mieszkań dla

różnych grup społeczno-ekonomicznych zlokalizowanych w otoczeniu terenów zielonych oraz elementów infrastruktury wspierającej codzienne funkcjonowanie. W strukturze kompleksu uwzględniono przestrzenie przeznaczone na usługi handlowe, miejsca wypoczynku oraz obszary rekreacyjne, co ma na celu zapewnienie funkcjonalności i wysokiej jakości zagospodarowania przestrzeni miejskiej. Projekt odwołuje się do zasad zrównoważonego planowania i tworzenia środowisk sprzyjających integracji społecznej oraz poprawie jakości życia.

»» PINF_2 Centrum przesiadkowe ze strefą Park&Ride połączone z nowym przystankiem kolejowym

To przedsięwzięcie infrastrukturalne ukierunkowane na integrację różnych środków transportu oraz ograniczenie natężenia ruchu samochodowego na analizowanym obszarze. Przedsięwzięcie obejmuje budowę węzła komunikacyjnego umożliwiającego sprawną i bezpieczną przesiadkę z transportu indywidualnego na zbiorowy. W ramach inwestycji przewidziano strefę postojową dla samochodów osobowych oraz bezpośrednie połączenia z przystankami komunikacji publicznej. Przedsięwzięcie wpisuje się w działania wspierające zrównoważoną mobilność miejską i poprawę dostępności transportowej oraz bezpośredni dostęp do przystanków autobusowych.

»» PINF_3 Rozbudowa infrastruktury rowerowej ze stacjami naprawczymi

To przedsięwzięcie mający na celu rozwój spójnej i funkcjonalnej sieci tras rowerowych na obszarze miejskim. Zakres działań obejmuje budowę nowych, oznakowanych ścieżek rowerowych oraz rozmieszczenie punktów serwisowych umożliwiających podstawowe naprawy i konserwację rowerów. Inwestycja ukierunkowana jest na poprawę bezpieczeństwa i komfortu użytkowników transportu rowerowego, a także wspiera realizację założeń polityki zrównoważonej mobilności miejskiej.

»» PINF_4 Nowe życie taśmociągów

Celem przedsięwzięcia jest nadanie nowej funkcji istniejącej infrastrukturze przemysłowej, jaką są dawne taśmociągi kopalniane. Projekt zakłada ich

przekształcenie w zintegrowaną sieć tras pieszo-rowerowych i edukacyjnych, które będą służyć mieszkańcom oraz odwiedzającym jako przestrzeń aktywności rekreacyjnej, ekologicznej i poznawczej. Trasy zostaną uzupełnione o elementy małej architektury, punkty widokowe oraz tablice edukacyjne, umożliwiające poznanie historii danego miejsca i jego roli w przeszłości. Inwestycja wspiera ideę zrównoważonego rozwoju, łącząc zachowanie dziedzictwa technicznego z nowoczesnym zagospodarowaniem przestrzeni miejskiej, odpowiadającym na potrzeby zdrowego stylu życia i ekologicznej mobilności. „Nowe życie taśmociągów” symbolizuje przemianę regionu z przemysłowego na nowoczesny i otwarty na przyszłość.

Inne przedsięwzięcia transformacji

»» PI_1 Przestrzeń parkowe

Przedsięwzięcie obejmuje stworzenie oraz uporządkowanie terenów zielonych w mieście mających na celu stworzenie przestrzeni do wypoczynku, rekreacji oraz integracji społecznej. W ramach inwestycji powstaną nowe parki, a istniejące obszary zielone zostaną zrewitalizowane. Planowana jest budowa alejek spacerowych, stref relaksu, placów zabaw oraz siłowni plenerowych, co umożliwi mieszkańcom korzystanie z różnorodnych form aktywności na świeżym powietrzu.

»» PI_2 Zielona Oś

Przedsięwzięcie koncentruje się na utworzeniu liniowej, ogólnodostępnej przestrzeni zielonej, pełniącej funkcję ekologicznego korytarza łączącego różne części obszaru. „Zielona Oś” będzie stanowić ciąg przyrodniczo-rekreacyjny, wzmacniający lokalny ekosystem i poprawiający warunki środowiskowe. Przestrzeń zostanie zagospodarowana w sposób przyjazny dla ludzi i przyrody – z uwzględnieniem nasadzeń rodzimych gatunków roślin, stref wypoczynku, alejek spacerowych, łąk kwietnych oraz elementów edukacyjnych związanych z bioróżnorodnością i ochroną środowiska. Inwestycja ma na celu nie tylko poprawę jakości życia mieszkańców i ich kontaktu z naturą, ale także przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu poprzez wprowadzenie naturalnych barier przeciwwietrznych i wspomaganie retencji wody. „Zielona Oś” będzie miejscem spotkań, wypoczynku i refleksji nad rolą przyrody w mieście.

»» **PI_3 Pasaż Piast**

Przedsięwzięcie zakłada stworzenie nowoczesnego pasażu miejskiego, który stanie się sercem życia społecznego i gospodarczego w nowej dzielnicy powstającej na terenach pokopalnianych. Pasaż Piast to przestrzeń zaprojektowana z myślą o integracji lokalnej społeczności, wspieraniu małej przedsiębiorczości (w tym lokalnych rzemieślników) oraz ułatwieniu codziennego funkcjonowania mieszkańców. Znajdą się tu lokale usługowe, punkty handlowe, kawiarnie, miejsca do odpoczynku. Projekt uwzględnia potrzeby różnych grup społecznych, zapewniając dostępność i funkcjonalność przestrzeni. Pasaż będzie stanowić ważny element tkanki miejskiej, zachęcający do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej i wspierający rozwój ekonomiczny poprzez atrakcyjne warunki dla lokalnych usługodawców i handlowców.

»» **PI_4 Lokalna Grupa Działania na rzecz Transformacji Obszaru**

Przedsięwzięcie ma na celu aktywizację społeczności lokalnej w procesie transformacji obszaru. W ramach działania grupy będą planowane cykliczne spotkania i warsztaty angażujące różnych interesariuszy, w tym mieszkańców miasta. Przy opracowywaniu rozwiązań uwzględnione zostaną aspekty społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe, mające na celu zrównoważony rozwój regionu.

Regionalne
Obserwatorium
Proceśu Transformacji

Koncepcja zagospodarowania obszaru
KWK Piast wraz z otoczeniem w Bieruniu

WARIANT 2

LISTA PRZEDSIĘWZIĆ
OPRACOWANYCH DLA
TERENU KWK PIAST -
BIERUŃ

SPOŁECZNE

1. Szyb PIAST - ikona transformacji (łącznik głównych łatów projektu: rozrywka i rekreacja, kariera i rozwój, społeczność i integracja).
2. Lokalne Centrum Sportu i Rekreacji - nowe przestrzenie aktywności fizycznej.
3. Przestrzeń społeczna "Bieruń +" - nowe centrum lokalne.
4. Tożsamość miejsca - szlak historii kopalni.

GOSPODARSTWO

5. Hub Przedsiębiorczości i Innowacji - hub 4.0 i edukacja przyszłości.
6. Inkubator przedsiębiorczości - strefa coworking, przestrzenie eventowe.
7. Strefa przemysłowa - hale dla usług i produkcji lokalnej.
8. Strefa gastronomii i usług - rozbudowanie przestrzeni gastronomicznych.

INFRASTRUKTURA

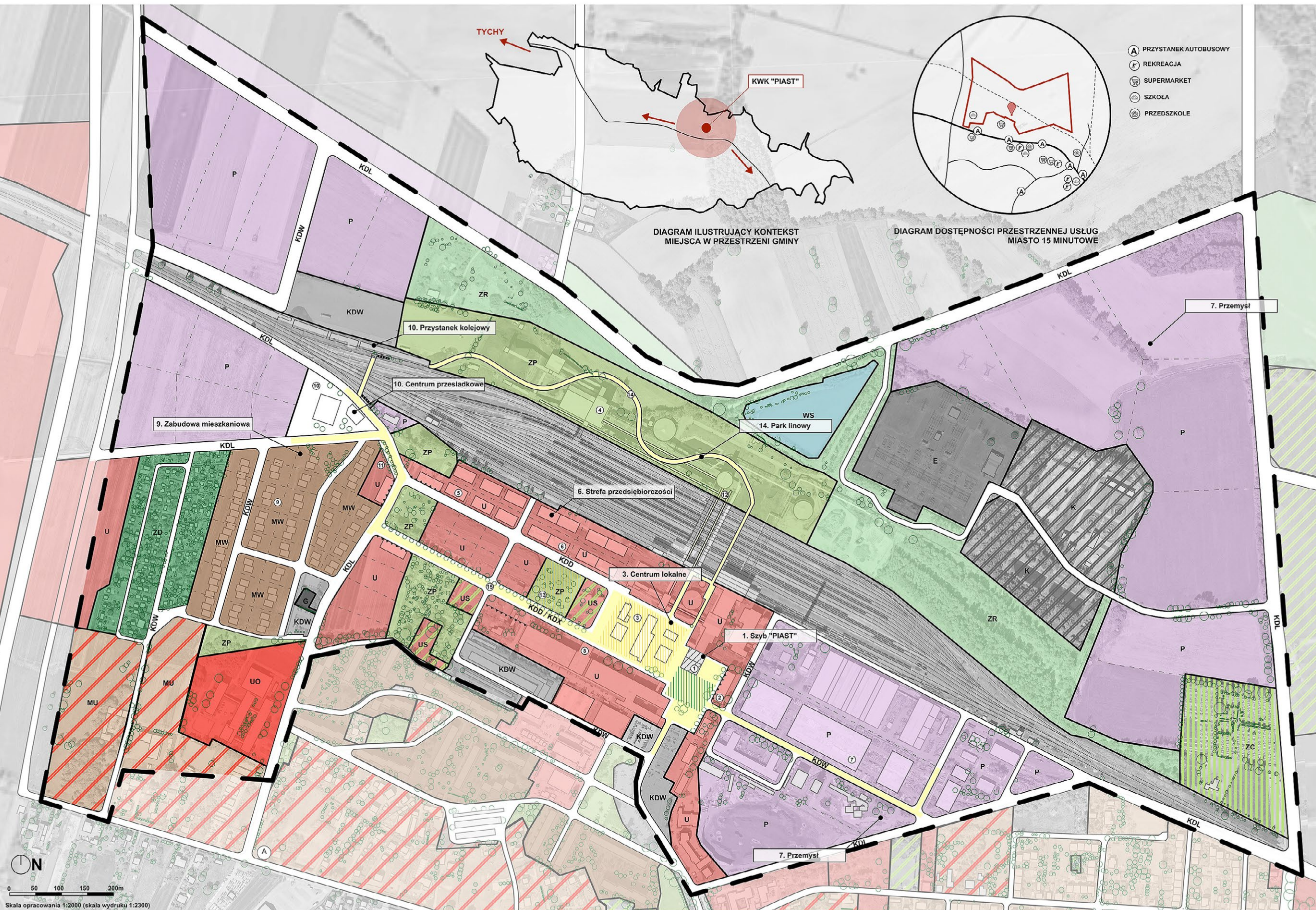
9. Wielofunkcyjny kompleks mieszkaniowy - eko osiedle wielopokoleniowe.
10. Centrum Przesiadkowe ze strefą park&ride - połączone z nowym przystankiem kolejowym - mobilna brama regionu.
11. Rozbudowa infrastruktury rowerowej ze stacjami naprawczymi - usprawnienie komunikacji, nowe ciągi rowerowe.
12. Nowe życie taśmociągów - miejsca siatki mobilności i edukacji - śladki pieszo-rowerowe z punktami widokowymi.

INNE (REKREACJA, EKOLOGIA)

13. Przestrzeń parkowa - rekreacja w industrialnym klimacie.
14. Zielona oś - park linowy.
15. Pasaż Piasz - główna przestrzeń publiczna.

Legenda

- Granica obszaru objętego opracowaniem
- Linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania
- MW Zabudowa mieszkaniowa wielopokoleniowa
- MN Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
- MU Zabudowa mieszkaniowo-usługowa
- U Teren usług
- U Teren zabudowy usługowej
- US Teren usług, sportu i rekreacji
- P Teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
- SD Teren ogólnego użytku
- ZC Teren cmentarza
- ZR Teren zielony rekreacyjny
- WS Teren wód powierzchniowych śródlądowych
- KDW Teren komunikacji samochodowej, parkingi
- ZP Teren zieleni urządzonej
- SD Teren infrastruktury elektroenergetycznej
- GO Teren infrastruktury gazowej
- SD Teren infrastruktury kanalizacyjnej oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
- Zabudowa istniejąca
- Zabudowa projektowana
- Dominanta - Szyb Piasz
- Zieleń wysoka
- Komunikacja
- Os funkcjonalno-widokowa
- Centrum lokalne
- Zielona przestrzeń publiczna
- Sieć drzew
- KDK Teren ciągów pieszo-rowerowych
- KDL Teren dróg lokalnych
- KDD Teren dróg dojazdowych
- A Przystanek autobusowy
- Otwierająca linia zabudowy

PIAST Przestrzeń Innowacji, Adaptacji, Spotkań i Twórczości

Projekt koncepcji urbanistycznej terenów po KWK Piast-Ziemowit Ruch Piast to odpowiedź na potrzebę transformacji poprzemysłowego krajobrazu w przestrzeń zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem lokalnej historii i tożsamości. W sercu założenia pozostaje szczyt PIAST - dominanta przestrzenna i symbol przemian. To wokół niego koncentrują się trzy główne filary projektu: rozrywka i rekreacja, kariera i rozwój, społeczność i integracja. Koncepcja łączy ochronę dziedzictwa z widzą przyszłości, wykorzystując istniejącą infrastrukturę i układ przestrzenny. W zdegradowanej przestrzeni przemysłowej powstają nowe, ekologiczne osiedla, centrum przesiadkowe zintegrowane z transportem publicznym oraz wielofunkcyjne strefy aktywności społecznej i gospodarczej. Całość wsparta zostanie odnawialnymi źródłami energii, zielonymi technologiami i naturalnymi materiałami, kreującą nową jakość życia, w której przeszłość i przyszłość tworzą spójną całość.

Analiza funkcjonalna zabudowy

Legenda
 ■ budynki mieszkalne
 ■ budynki mieszkalno-usługowe
 ■ budynki przemysłowe
 ■ budynki usługowe
 ■ budynki oświaty
 ■ budynki sakralne

Wnioski
 Rewitalizacja powinna integrować istniejącą zabudowę mieszkaniową z przestrzeniami publicznymi, zielenią i usługami, odpowiadając na potrzeby lokalnej społeczności. Centrum łączy funkcje przemysłowe i usługowe, które warto powiązać społecznie. Celem jest zrównoważony rozwój łączący mieszkalnictwo, usługi i edukację.

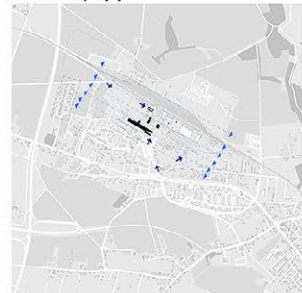
Analiza komunikacji

Legenda
 --- drogi przyjazne rowerzystom
 --- drogi rowerowe
 --- drogi główne ruchu przyspieszonego
 --- drogi lokalne
 --- drogi dojazdowe
 --- tory kolejowe
 A przystanki autobusowe
 K projektowana stacja kolejowa
 --- projektowana droga

Wnioski
 Układ opiera się na osi kompozycyjnej równoległej do linii kolejowej, z centralnymi dominantami podkreślającymi znaczenie strefy. Kierunki naprowadzeń wspierają integrację, orientację i czytelność przestrzeni. Struktura sprzyja skupieniu usług, aktywności publicznych i inicjatyw. Warto wzmocnić osi i dominanty dla lepszego uporządkowania i spójności.

Analiza kompozycji

Legenda
 → naprowadzenia
 → osie kompozycyjne
 ■ dominanty, istotne struktury

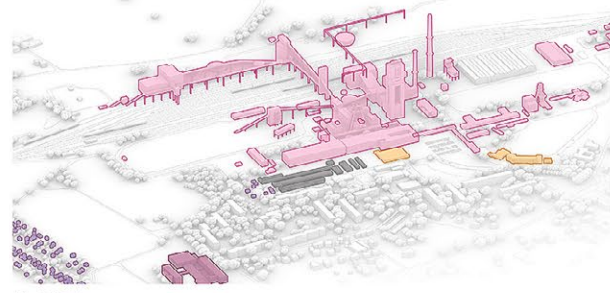
Wnioski
 Układ przestrzenny oparty jest na osi równoległej do linii kolejowej, z centralnie rozmieszczonymi dominantami. Kierunki naprowadzeń poprawiają integrację z otoczeniem i czytelność przestrzeni. Struktura sprzyja koncentracji usług i aktywności, a osi i dominanty można wzmocnić dla lepszego uporządkowania.

Analiza zieleni

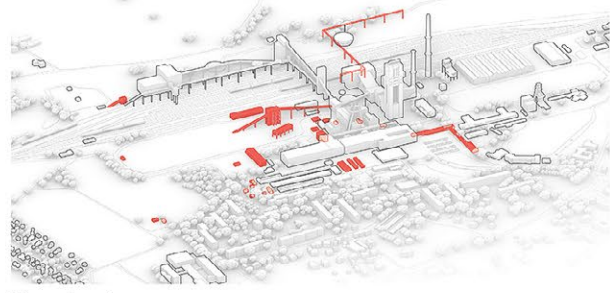
Legenda
 ● grupy zieleni
 ● tereny rolne
 ● zieleni niska
 ● zieleni wysoka
 --- teren ogródków działkowych
 ● tereny zieleni rekreacyjnej

Wnioski
 Południe kopalni otaczają pola uprawne oraz przysięgła i prywatne zielenie nisko wokół zabudowy mieszkaniowej. Zieleni wysoka to głównie małe skupiska drzew, większe znajdują się na północ od kopalni. W pobliżu są też ogródki działkowe. Brakuje jednak ogólnodostępnej zieleni rekreacyjnej. Zieleni w otoczeniu to głównie pola z nielicznymi drzewami.

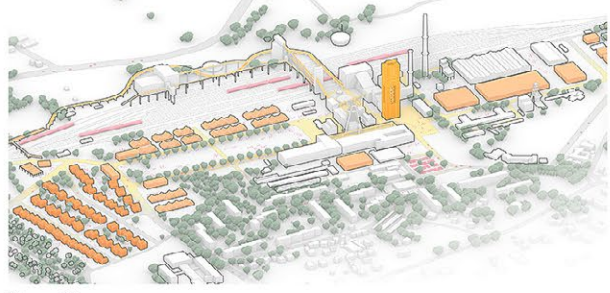
Stan istniejący
 Układ opiera się na osi kompozycyjnej równoległej do linii kolejowej, z centralnymi dominantami podkreślającymi znaczenie strefy. Kierunki naprowadzeń wspierają integrację, orientację i czytelność przestrzeni. Struktura sprzyja skupieniu usług, aktywności publicznych i inicjatyw. Warto wzmocnić osi i dominanty dla lepszego uporządkowania i spójności.

PGG S.A. Oddział KWK Piast-Ziemowit Ruch Piast
 zabudowa edukacyjna
 ogródki działkowe
 zabudowa usługowa
 garaże

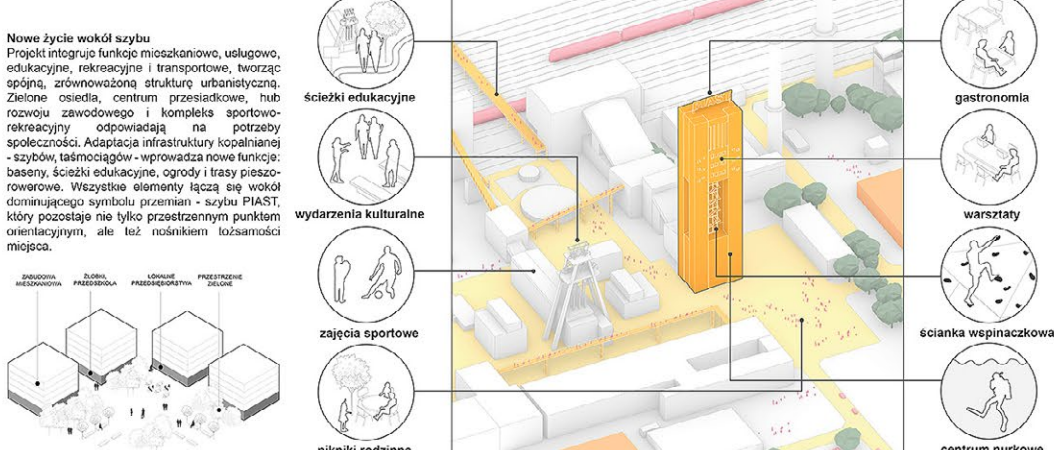
Zakres wyburzeń
 Projekt zakłada maksymalne zachowanie obiektów kopalnianych i przemysłowych, które są kluczowe dla tożsamości miejsca. Wyburzeniu poddano jedynie drobne, zdegradowane elementy - w miejscach kolizji z planowanymi układami drogowymi. Pozostałe struktury przewidziano do adaptacji i ponownego wykorzystania. Celem wyburzeń było uporządkowanie przestrzeni i stworzenie spójnej, funkcjonalnej struktury miejskiej bez zatracania historycznego kontekstu.

■ budynki przeznaczone do wyburzenia

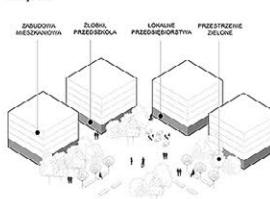

Stan projektowany
 Szczyt PIAST, jako istniejący i rozpoznawalny element krajobrazu, staje się sercem projektowanej transformacji - przestrzenną i symboliczną osią przemiany całego założenia. Jego industrialny charakter został nie tylko zachowany, ale twórczo wykorzystany jako baza dla nowoczesnych funkcji miejskich. Wokół szczytu koncentrują się trzy główne filary nowego życia: rozrywka, kariera i społeczność. Wokół szczytu powstały osiedla, centrum przesiadkowe, hub edukacyjno-zawodowy, strefy start-upów i rekreacji, tworząc spójną, wielofunkcyjną strukturę miejską.

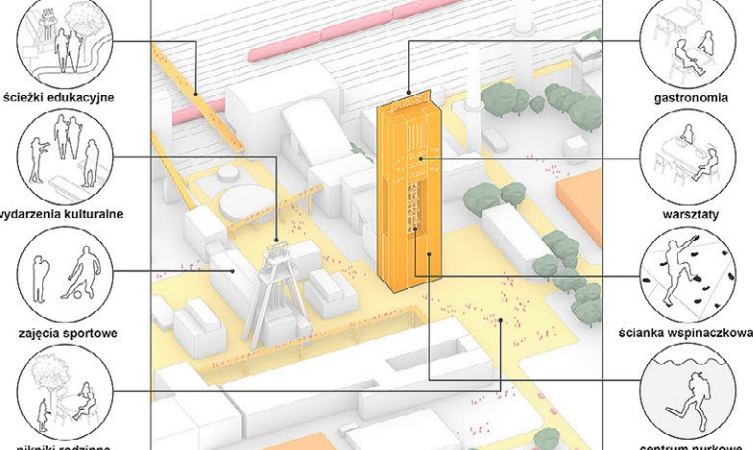
■ Oś funkcjonalno-widokowa łącząca strefy z dominującym szczybem PIAST
 ■ zabudowa rozwoju przedsiębiorczości
 ■ zabudowa mieszkaniowa

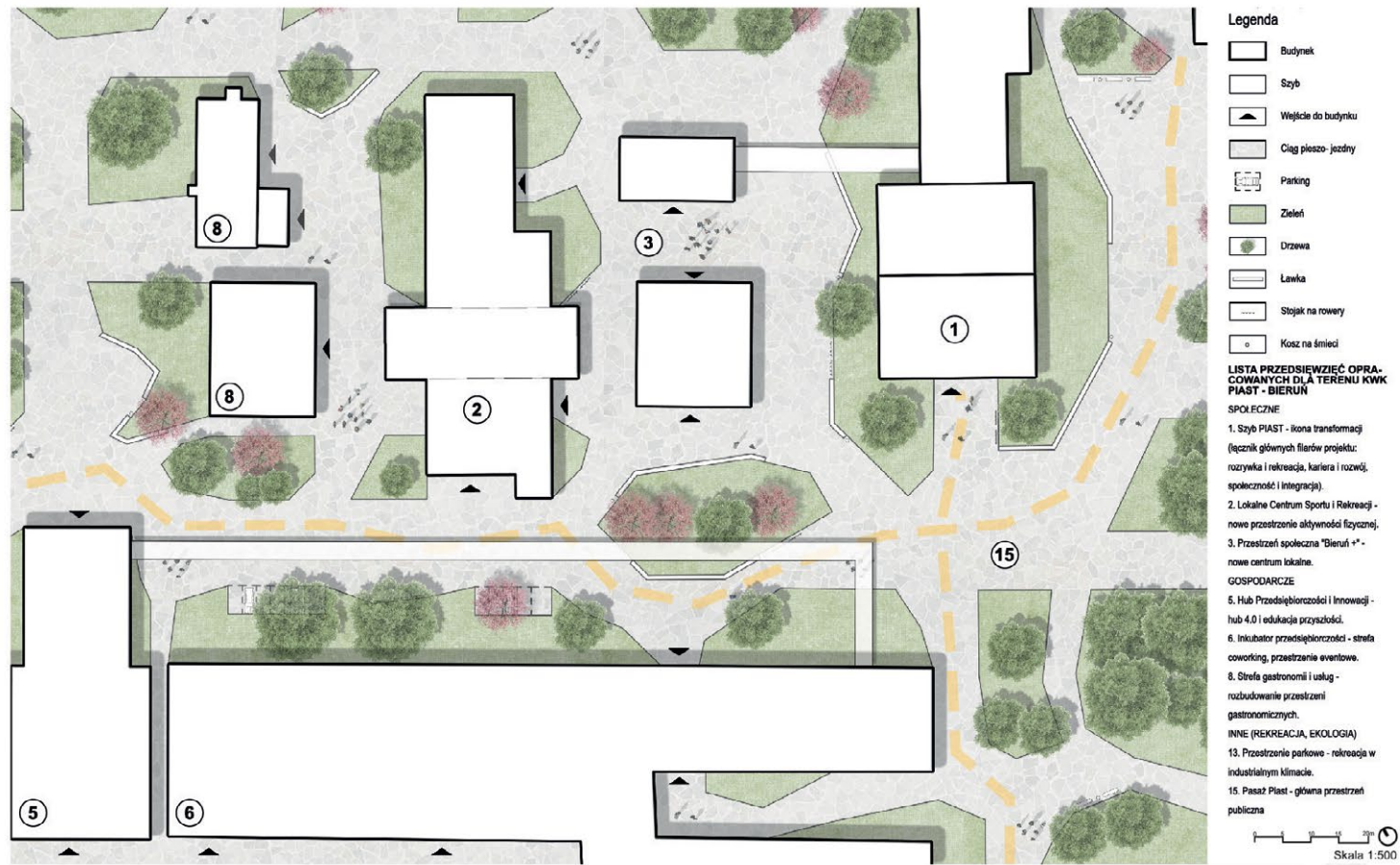
Nowe życie wokół szczytu
 Projekt integruje funkcje mieszkaniową, usługową, edukacyjną, rekreacyjną i transportową, tworząc spójną, zrównoważoną strukturę urbanistyczną. Zielone osiedla, centrum przesiadkowe, hub rozwoju zawodowego i kompleks sportowo-rekreacyjny odpowiadają na potrzeby społeczności. Adaptacja infrastruktury kopalnianej - szczytów, taśmociągów - wprowadza nowe funkcje: baseny, ścieżki edukacyjne, ogrody i trasy pieszo-rowerowe. Wszystkie elementy łączą się wokół dominującego symbolu przemian - szczytu PIAST, który pozostaje nie tylko przestrzennym punktem orientacyjnym, ale też nośnikiem tożsamości miejsca.

INDUSTRIA
 ZIELONA PRZESZŁOŚĆ
 LOKALNE PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
 PRZESTRZENIE ŻYCIA

ścieżki edukacyjne
 wydarzenia kulturalne
 zajęcia sportowe
 pikniki rodzinne
 gastronomia
 warsztaty
 ścianka wspinaczkowa
 centrum nurkowe

Zagospodarowanie terenu - Strefa usługowo-rozrywkowa

Zagospodarowanie terenu - Centrum przesiadkowe

Wizualizacja Strefy usługowo-rozrywkowej

Wizualizacja Centrum Przesiadkowego

Regionalne
Obserwatorium
Proceśu Transformacji

transformacja.slaskie.pl

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie